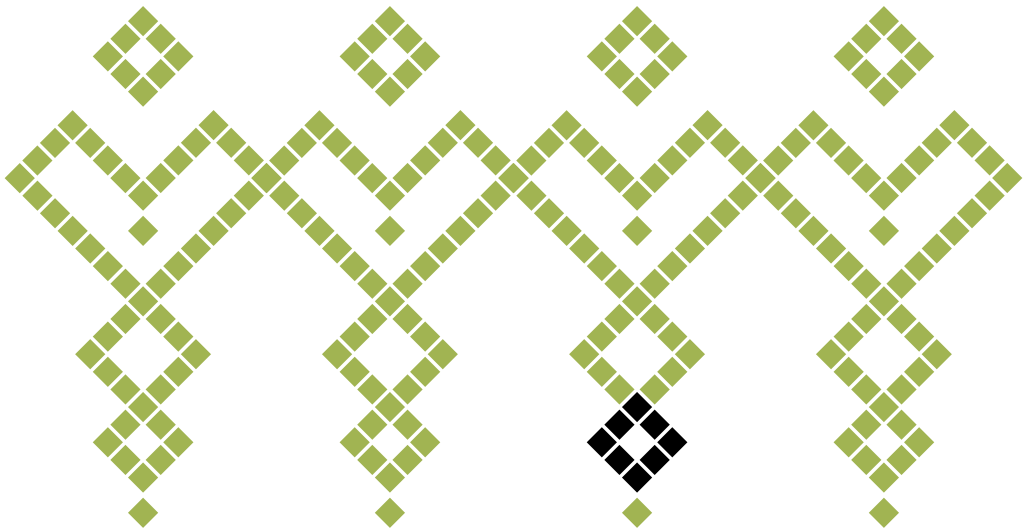

661

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

661

INAUGURACJA
ROKU AKADEMICKIEGO
2024/2025

Kraków, 1 października 2024 roku

ORSZAK PROFESORÓW INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2024/2025

Orszak akademicki
Fot. A. Koprowski

Wydział Geografii i Geologii
Wydział Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii
Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych
Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Wydział Biologii
Wydział Chemii
Wydział Matematyki i Informatyki
Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej
Wydział Polonistyki
Wydział Filologiczny
Wydział Historyczny
Wydział Filozoficzny
Wydział Nauk o Zdrowiu
Wydział Farmaceutyczny
Wydział Lekarski
Wydział Prawa i Administracji

Uhonorowani nagrodą Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego *Laur Jagielloński*

Prof. dr hab. Grażyna Jasieńska
Prof. dr hab. Andrzej Kotarba
Prof. dr hab. Edward Dąbrowa

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 2012–2020
Prof. dr hab. med. Wojciech Nowak
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 2020–2024
Prof. dr hab. Jacek Popiel

Prorektorzy Uniwersytetu Jagiellońskiego

Prorektor ds. polityki kadrowej i finansowej
Prof. dr hab. Joanna Zalewska-Gałosz

Prorektor ds. nauki
prof. dr hab. Wojciech Macyk

Prorektor ds. dydaktyki
prof. dr hab. Paweł Laidler

Prorektor ds. rozwoju
prof. dr hab. Paweł Brożek

Prorektor ds. współpracy międzynarodowej
Prof. dr hab. Jarosław Górniak

Prorektor ds. Collegium Medicum
prof. dr hab. Maciej Małecki

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
Prof. dr hab. Piotr Jedynak

PROGRAM UROCZYSTOŚCI W AUDITORIUM MAXIMUM

Inauguracja Roku Akademickiego 2023/2024
Fot. A. Wojnar

GAUDE MATER POLONIA

Uroczyste przekazanie insygniów władzy rektorskiej

Wystąpienie Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego

prof. dr. hab. Piotra Jedynaka

Wręczenie Złotego Medalu *Plus Ratio Quam Vis*

prof. dr. hab. Jackowi Popielowi

Wystąpienie Prorektor ds. polityki kadrowej i finansowej

prof. dr. hab. Joanny Zalewskiej-Gątosz

Wystąpienie Prorektora ds. nauki

prof. dr. hab. Wojciecha Macyka

Wręczenie nagród Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego

Laur Jagielloński

Nagrodzeni:

prof. dr. hab. Grażyna Jasieńska

prof. dr. hab. Andrzej Kotarba

prof. dr. hab. Edward Dąbrowa

Wystąpienie Prorektora ds. dydaktyki

prof. dr. hab. Pawła Laidlera

Immatrykulacja

GAUDEAMUS IGITUR

Wystąpienie Przewodniczącej Samorządu Studentów UJ

Magdaleny Herman

Wystąpienie Prezesa Towarzystwa Doktorantów UJ

mgr. Adama R. Parola

Wykład inauguracyjny

prof. dr. hab. Karola Życzkowskiego

pt. „Typowe i atypowe struktury w fizyce kwantowej”

HYMN PAŃSTWOWY

WYSTĄPIENIE REKTORA UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO PROF. DR. HAB. PIOTRA JEDYNKA

JM Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
prof. dr hab. Piotr Jedynak

Szanowni Państwo,

powodów, dla których dzisiejsza uroczystość jest dla mnie wyjątkowa, jest oczywiście wiele. O jednym wypada na pewno w tym szczególnym dniu opowiedzieć nieco obszerniej. Inaugurując rok akademicki 2024/2025 – sześćset sześćdziesiąty pierwszy rok akademicki w dziejach najstarszej polskiej Wszechnicy – mam zaszczyt stanąć przed Państwem jako pierwszy, po równo 100 latach, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego reprezentujący nauki ekonomiczne. Ostatnim bowiem ekonomistą dzierżącym ster naszej Uczelni był ks. prof. Kazimierz Zimmermann, autor prac poświęconych m.in. jednostkom systemu bankowego czy genecie i działalności różnego rodzaju spółek. Obowiązki swoje pełnił w kadencji 1924/1925.

Nie wspominam o tym bynajmniej wyłącznie w celach ornamentacyjnych lub na zasadzie czysto kurtuazyjnej wzmianki, stosowanej w tego rodzaju jubileuszowych okolicznościach. Ekonomia to przecież, etymologicznie, *oiko-nomia*, prawo, na mocy którego zarządza się domostwem. Domostwem tym jest dla mnie, rzecz jasna, Uniwersytet Jagielloński. Troszczyć się o niego razem, choć czynimy to naturalnie w niejednakowy sposób, biorąc za niego odpowiedzialność w różnych sferach, zgodnie z podziałem obowiązków. Ponieważ o jego statusie i kondycji decydują nasze wspólne wysiłki, ważne jest, aby podejmowane były one zawsze w duchu jedności, solidarności i wzajemnego szacunku, otwartości na merytoryczny dialog oraz życzliwą, partnerską współpracę.

Życzę zatem – zwracam się w tym kontekście w pierwszej kolejności do osób, które wstępują dziś w poczet studentów *Almæ Matris Cracoviensis* – aby rozpoczynający się rok akademicki okazał się dla Państwa pomyślny pod każdym możliwym względem. Niechaj obfituje w sukcesy wszelkiego rodzaju, przynosząc Państwu spełnienie, osobistą satysfakcję oraz urzeczywistnienie wszystkich planów i zamierzeń.

Immatrykulowani Studenci podczas uroczystej Inauguracji Roku Akademickiego 2023/2024
Fot. A. Wojnar

Szanowni Państwo,

dokładnie miesiąc temu rozpoczęła się kolejna kadencja Władz Rektorских i Dziekańskich Uniwersytetu Jagiellońskiego, powołanych na lata 2024–2028. Będzie to z pewnością okres wymagający i pełen wyzwań, którym jednak – nie mam co do tego żadnych wątpliwości – podołamy na pewno.

O tym, na jak wiele stać naszą Wspólnotę w chwilach próby, przekonaliśmy się bowiem w trakcie poprzedniej kadencji Władz Rektorских i Dziekańskich, na której ponurym i bolesnym cieniem położyły się m.in. pandemia COVID-19 oraz wojna w Ukrainie.

Mój poprzednik na stanowisku rektora, Pan Profesor Jacek Popiel, stanął w czasie swego urzędowania wobec problemów, których skali i konsekwencji nikt nie był w stanie trafnie oszacować i przewidzieć. Nie sparaliżowały one wszelako działalności Uniwersytetu Jagiellońskiego, w którym kształcenie i badania naukowe przebiegały niemal bez zakłóceń.

Jakkolwiek zajęcia, egzaminy dyplomowe, obrony prac doktorskich lub posiedzenia najważniejszych organów Uczelni organizowano w trybie zdalnym, najstarsza polska Wszechnica planowo realizowała swoją misję i wynikające z niej zobowiązania, osiągając przy tym, częstokroć z nadatkiem, zakładane cele.

Więcej nawet: na wielu płaszczyznach okazaliśmy się wtedy pionierami. Było tak choćby w przypadku badań nad koronawirusem SARS-CoV-2, prowadzonych przez naukowców z Małopolskiego Centrum Biotechnologii, ogólnouczelnianej akcji szczepień, która charakteryzowała się imponującą frekwencją, czy wielu innych niestandardowych działań mających na celu zabezpieczenie zdrowia i dobrostanu każdego z Członków naszej Wspólnoty.

Inauguracja Roku Akademickiego 2021/2022 podczas pandemii COVID-19
Fot. A. Koprowski

Na wysokości zadania stanęliśmy też bez wątplenia po 24 lutego 2022 r., wykazując się – w obliczu bestialskiej, bezzasadnej napaści Federacji Rosyjskiej na wolny, niepodległy Naród Ukraiński – podziw budzącą wrażliwością na ludzkie cierpienie i krzywdę. Przypomnieć trzeba, że w pierwszej fazie wojny w obiektach naszej Uczelni przebywało ok. 700 ukraińskich uchodźców, którzy otoczeni byli stałą, wszechstronną opieką.

Możliwość uczestniczenia w tym wielkim zrywie całej Społeczności akademickiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, która swoimi działaniami – obejmującymi m.in. zbiórki rzeczowe i finansowe, bezpłatne poradnictwo prawne, kursy językowe oraz konsultacje psychologiczne – zademonstrowała wprost trudną do opisaną operatywność i zdolność do samoorganizacji, stała się dla Pana Rektora Jacka Popiela i dla mnie osobiście doświadczeniem bezcennym, niezapomnianym i budującym. Państwa ofiarna, bezinteresowna postawa zapisze się jako jedna z najjaśniejszych kart w najnowszej historii naszej Wszechnicy, a nawet szerzej: polskiej nauki.

Za cały Państwa trud i tytaniczną wręcz pracę, jaką wówczas wykonaliście, wcielając w życie wartości humanizmu i humanitaryzmu, a zarazem potwierdzając swoje autentyczne przywiązanie do fundamentalnych zasad etosu akademickiego, pragnę przekazać dziś Państwu wyrazy uznania i wdzięczności.

Szanowni Państwo,

z perspektywy czasu wydaje się niezwykle, że w równie trudnych i niesprzyjających warunkach zdołaliśmy wprowadzić w życie regulacje wynikające z tzw. *Konstytucji dla Nauki*, uchwalić *Strategię rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030 r.*, zrealizować założenia nowego Statutu Uczelni, zainaugurować działalność Szkół Doktorskich i przystąpić wreszcie do współpracy z nowo powołanym organem uniwersyteckim – Radą Uczelni. Wzięliśmy ponadto – z pozytywnym skutkiem – udział w pierwszej ocenie śródkresowej programu strategicznego „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” i przeszliśmy zarazem pomyślnie procedurę ewaluacji jakości działalności naukowej za lata 2017–2021, jakkolwiek jej przebieg, zasady i „mechanika” nie zawsze wydawały się jasne, przejrzyste i równe dla wszystkich ocenianych w jej ramach podmiotów.

Za wszystkie te dokonania składam niniejszym na ręce Pana Rektora Jacka Popiela serdeczne podziękowania i gratulacje. Jestem pewny, że Uniwersytet Jagielloński nie przeszedłby przez minione czterolecie bez szwanku, gdyby nie wysiłki, które podejmował z odwagą i konsekwencją, ponosząc niejednokrotnie znaczne osobiste koszty.

Szanowni Państwo,

nie ulega wątpliwości, że liczne wyzwania staną przed nami również w trakcie rozpoczętej przed miesiącem kadencji Władz Rektorskich i Dziekańskich, wybranych na lata 2024–2028.

Jednym z ważniejszych jest ocena długofalowych skutków wywołanych przez wejście w życie tzw. Ustawy 2.0. Konieczne jest również przeprowadzenie pogłębionej analizy innych regulacji ustawowych obowiązujących w obszarach newralgicznych dla systemu szkolnictwa wyższego i nauki, zwłaszcza na gruncie prawa zamówień publicznych, lub też zmian zachodzących w strukturze demograficznej kraju, które już prowadzą do spadku liczby studentów.

Równie palące są kwestie związane z ekologią, ochroną środowiska naturalnego i przeciwdziałaniem zmianom klimatu, wobec których uniwersytety muszą się wykazać aktywną postawą.

Obserwujemy i będziemy obserwować rosnące koszty utrzymania uczelni publicznych, które wymagają nie tylko racjonalizacji wydatków i zwiększenia efektywności gospodarowania dostępnymi zasobami, lecz także pozyskiwania źródeł finansowania alternatywnych wobec subwencji i grantów.

Nie wolno nam przy tym zamknąć oczu na zjawiska cyfryzacji i sztucznej inteligencji, które niosą z sobą zarówno obietnicę przyspieszonego rozwoju w wielu obszarach gospodarki, jak i rozmaite zagrożenia z zakresu cyberbezpieczeństwa. W obliczu rozprzestrzeniającego się populizmu, przybierających na sile tendencji antydemokratycznych i niesprzyjających uwarunkowań geopolitycznych niebezpieczeństwa tego rodzaju są najzupełniej realne i system szkolnictwa wyższego również, niestety, pozostaje na nie narażony.

Nie sposób przy tym nie wspomnieć o niezwykle trudnej sytuacji materialnej młodzieży akademickiej, wynikającej z ograniczonego dostępu do domów studenckich, niewystarczającej wysokości stypendiów czy wreszcie wysokich kosztów życia. Żywię jednak nadzieję, że działania podjęte w ostatnim czasie w Uniwersytecie Jagiellońskim – zakup domu

studenckiego przy ul. Raławickiej 9a, intensyfikacja wysiłków na rzecz budowy akademika na terenie Kampusu 600-lecia Odnowienia UJ – pozwolą ten stan rzeczy zmienić.

Nowo zakupiony dom studencki przy ul. Raławickiej 9a
Fot. A. Koprowski

Zakup dawnego akademika UJ – Collegium Medicum, przeprowadzony w pełnym porozumieniu z Samorządem Studentów UJ, pozwoli powiększyć bazę mieszkaniową Uniwersytetu Jagiellońskiego o 132 nowe miejsca. Dzięki temu w domach studenckich najstarszej polskiej Wszechnicy będzie możliwe zakwaterowanie w sumie 3039 osób. Posunięcie to jest – z jednej strony – odpowiedzią na dramatycznie trudną sytuację materialną młodzieży akademickiej. Z drugiej zaś pozwala Władzom Rektorskim i Dziekańskim Uniwersytetu Jagiellońskiego urzeczywistnić wartości i zobowiązania wynikające z ich wrażliwości i odpowiedzialności społecznej.

Duże nadzieje pokładam w tych okolicznościach w działaniach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczących dotowania inwestycji polegających na tworzeniu lub modernizacji domów studenckich.

Szanowni Państwo,

okres wyznaczony przez bieżącą kadencję Władz Rektorskich i Dziekańskich jest w stanie otworzyć przed Uniwersytetem Jagiellońskim zupełnie nowe perspektywy rozwoju, o ile tylko zdołamy skuteczniej niż dotąd wykorzystać atuty, które już posiadamy, a które dają nam wszelkie możliwości po temu, aby – nie rezygnując z tradycji i znakomitego dziedzictwa poprzedników – zapewnić najstarszej polskiej Wszechnicy status czołowej jednostki akademickiej Europy.

Jakkolwiek Uczelnia nasza od dawna cieszy się wysoką renomą i rozpoznawalnością, zasadna wydaje się intensyfikacja działań, które pozwolą przekształcić ją w ośrodek przodujący pod względem doskonałości naukowej i dydaktycznej, otwarty na innowacje i wyróżniający się konkurencyjnością, stale zwiększający jakość i zakres działań aplikacyjnych i wdrożeniowych, aktywnie współpracujący z otoczeniem społeczno-gospodarczym, z inwencją i determinacją propagujący wartości, trendy i postawy pożądane w naszym środowisku, adekwatnie reagujący na zmiany społeczne i technologiczne, zdolny adaptować się do sytuacji nadzwyczajnych i kryzysowych, z którymi od kilku lat konfrontujemy się coraz częściej.

Kluczem do wykorzystania szans, jakie przed nami stoją, jest niewątpliwie zapewnienie wszystkim Członkom naszej Wspólnoty optymalnych warunków i właściwych bodźców do rozwoju, sprzyjających jak najpełniejszemu urzeczywistnieniu ich potencjału. Wierzę, że instrumentem, który na to pozwoli, będzie doskonałe wsparcie dla osób realizujących projekty, poprawa procesów decyzyjnych zachodzących na Uniwersytecie Jagiellońskim, przy jednoczesnym ograniczeniu formalizacji i biurokratyzacji procedur, a także podniesieniu jakości komunikacji i udrożnieniu kanałów służących transferowi informacji, wiedzy, doświadczeń.

Szanowni Państwo,

harmonijny rozwój Uniwersytetu Jagiellońskiego nie jest oczywiście możliwy w oderwaniu od odpowiedniego zaplecza lokalowego, badawczego i dydaktycznego. Dlatego też z radością informuję, że położone na terenie III Kampusu Uczelniane Centrum Sportowo-Rekreacyjne

uzyskało przed kilkoma tygodniami pozwolenie na użytkowanie. Wzmocni i uzupełni ono z pewnością uniwersytecką bazę obiektów sportowo-rekreacyjnych, powiększoną niedawno o halę przy ul. Piastowskiej 26a.

Doszło także do przygotowania dokumentacji projektowej dla Centrum Kultury Rotunda, w oparciu o którą na terenie obiektu rozpoczęły się już pierwsze prace budowlane i remontowe. Dobiega również końca realizowana w Ogrodzie Botanicznym opiewająca na prawie dziesięć milionów złotych odbudowa Oranżerii Warszewicza, w której przewidziano miejsce dla cennej kolekcji roślin z Ameryki Środkowej i Południowej.

Równolegle trwa rozbudowa Kampusu UJ Collegium Medicum w Krakowie-Prokocimiu, który powiększy się o nowoczesne centrum dydaktyczne i badawczo-rozwojowe umożliwiające kształcenie kadr medycznych na najwyższym, światowym poziomie, tudzież prowadzenie innowacyjnych badań naukowych.

Wymienione działania stanowią kontynuację przedsięwzięć przeprowadzonych jeszcze w poprzedniej kadencji Władz Rektorskich i Dziekańskich: rozbudowy Małopolskiego Centrum Biotechnologii i otwarcia nowej linii badawczej POLYX w Narodowym Centrum Promieniowania Synchrotronowego SOLARIS.

Uroczysta inauguracja działalności nowej linii badawczej POLYX. Od lewej: prof. Marek Stankiewicz, prof. Tomasz Ślęzak, prof. Piotr Kuśtrowski, prof. Zbigniew Postawa, prof. Bogdan Fornal
Fot. D. Chylewska-Olech, NCPS SOLARIS

Jubileusz 10-lecia Małopolskiego Centrum Biotechnologii UJ. Od lewej: Bartosz Skorupa, prof. Kazimierz Strzałka, dr Danuta Earnshaw-Mossakowska, prof. UJ, prof. Jarosław Górniak, Gerard Żychowicz
Fot. J. Nowak

Mogę wszystkich Państwa zapewnić, że w ślad za przywołanymi inwestycjami pójdą w niedługim czasie kolejne ambitne inicjatywy. Ufam, że w zakresie ich realizacji Uniwersytet Jagielloński będzie mógł liczyć na niezbędne wsparcie finansowe, legislacyjne i merytoryczne Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Szanowni Państwo,

rok akademicki 2024/2025 inauguruje w momencie szczególnym zarówno dla Uniwersytetu Jagiellońskiego, jak i dla naszego państwa. 35 lat temu odbyły się bowiem w Polsce częściowo wolne wybory parlamentarne, 25 lat temu przystąpiliśmy do NATO, a 20 lat temu staliśmy się członkiem Unii Europejskiej.

W roku bieżącym świętujemy ponadto 660. rocznicę ustanowienia *Almæ Matris Cracoviensis*, a także 650-lecie urodzin jej fundatorki, św. Królowej Jadwigi, która przed 640 laty wstąpiła na tron króla Polski. Jakby tego było mało, przypada też obecnie 60-lecie otwarcia Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Maius dla zwiedzających i 60-lecie powołania Stowarzyszenia Absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Jak Państwo widzą, okoliczności zasługujących na celebrację nie brakuje. Czuję się jednak w obowiązku wspomnieć o jeszcze jednym, istotnym dla naszej Społeczności fakcie. Dzisiejszy przemarsz Orszaku Profesorskiego – jakkolwiek nie pierwszy w historii Uniwersytetu Jagiellońskiego – odbywał się w aurze pewnej wyjątkowości, związanej z przyjęciem go w tym roku na krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Pochód, który przemierzył przed momentem trasę rozpiętą między gmachem Collegium Maius a Auditorium Maximum, miał więc, w pełnym tego słowa znaczeniu, wymiar precedensowy i historyczny.

Szanowni Państwo,

mimo swego zanurzenia w przeszłości, Uniwersytet Jagielloński pozostaje ośrodkiem ze wszech miar nowoczesnym, z odwagą i determinacją podążającym ku zakładanym celom. Czasy minione nie są dla nas bynajmniej obciążeniem, lecz raczej stale odkrywanym i twórczo reinterpretowanym fundamentem. Zasobem, z którego czerpiemy świadomie, aktywnie i z inwencją, raz po raz utwierdzając się w przekonaniu o jego niegasnącej aktualności.

Dlatego też, występując przed Państwem jako 307. rektor szacownej Wszechnicy Jagiellońskiej, odczuwam radość i dumę. Oto bowiem kolejny rozdział w dziejach *Almæ Matris Cracoviensis* będę miał zaszczyt pisać razem z Państwem. Do tej wspólnej pracy – na pewno nie zawsze łatwej, ale niezmiennie cennej i satysfakcjonującej – każdego serdecznie dziś zachęcam, mając przeświadczenie, że stabilny, harmonijny rozwój Uniwersytetu Jagiellońskiego zależy od wszystkich Członków naszej licznej, wielce zróżnicowanej Społeczności.

To rzekłszy, z dumą i radością otwieram sześćset sześćdziesiąty pierwszy rok akademicki w dziejach Uniwersytetu Jagiellońskiego.

***Oby wypadło dobrze, szczęśliwie i pomyślnie!
Quod felix, faustum, fortunatumque sit!***

JM Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
Prof. dr hab. Piotr Jedynak

ZŁOTY MEDAL PLUS RATIO QUAM VIS

Osobie zasłużonej dla Uniwersytetu Jagiellońskiego Rektor może przyznać medal pamiątkowy „Plus Ratio Quam Vis”.

Pierwszy medal, wybitny dla upamiętnienia 600-lecia odnowienia Uczelni przez św. Jadwigę królową i króla Władysława Jagiełłę, otrzymał w 1997 r. Ojciec Święty Jan Paweł II, absolwent i zarazem doktor *honoris causa* UJ.

Sentencja na medalu – „Więcej znaczy rozum niż siła” (*Plus Ratio Quam Vis*), wpisana do Statutu UJ – jest myślą przyświecającą całokształtowi działalności najstarszej polskiej szkoły wyższej. Dobrze oddaje także moralną postawę Uniwersytetu wobec wyzwań, którym na przestrzeni wieków musiał stawić czoła.

Medalem uhonorowane zostały także wybitne osobistości, m.in.: dr James Dewey Watson, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizjologii; Aníbal Cavaco Silva, ekonomista i polityk, były premier i były prezydent Portugalii; Valéry Giscard d’Estaing, francuski polityk i były prezydent Francji; wybitni naukowcy: prof. Andrzej Zoll, prof. Władysław Stróżewski, prof. Adam Bielański; a także byli rektorzy Uniwersytetu: prof. Andrzej Pelczar, prof. Franciszek Ziejka, prof. Karol Musioł oraz prof. Wojciech Nowak.

Prof. dr hab. Jacek Popiel

DATA URODZENIA

1 sierpnia 1954, Kraków

WYKSZTAŁCENIE

Doktor nauk humanistycznych (1985)
Habilitation w zakresie literaturoznawstwa: teatrologii (1995)
Profesor nauk humanistycznych (2007)

ZATRUDNIENIE

Katedra Teatru i Dramatu UJ (od 1977)

Profesor nadzwyczajny UJ (2002)

Profesor zwyczajny UJ (2012)

Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. L. Solskiego (obecnie Akademia Sztuk Teatralnych im. St. Wyspiańskiego) (1978–2020)

POZYCJA AKADEMICKA

Przedstawiciel grupy asystentów i adiunktów w Radzie Wydziału Filologicznego (1979–1988)

Pełnomocnik Dziekana Wydziału Filologicznego ds. studenckich (1984–1989)

Dziekan Wydziału Aktorskiego PWST (1990–1993)

Prorektor PWST (1994–1996)

Rektor PWST (1996–2002)

Dyrektor Instytutu Polonistyki UJ (2002–2005)

Dziekan Wydziału Polonistyki UJ (2005–2012)

Kierownik Katedry Teatru i Dramatu UJ (2002 i 2009–2020)

Prorektor ds. polityki kadrowej i finansowej UJ (2012–2020)

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego (2020–2024)

Wiceprzewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (2020–2024)

Przewodniczący Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa (2020–2024)

FUNKCJE INSTYTUCJONALNE

Członek Korespondent Polskiej Akademii Umiejętności

Członek Komitetu Nauk o Literaturze PAN (od 2007)

Wiceprzewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Artystycznych (1999–2002)

Członek Rady Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (2011–2014)

Jeden z założycieli Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Polonistycznych

Członek kilku komisji miejskich i krajowych ds. kultury, komisji ds. nagród w dziedzinie kultury i sztuki

Parokrotny przewodniczący i członek jury konkursów dramatopisarskich i teatralnych

Jeden z członków założycieli Stowarzyszenia Sezony Teatralne

Twórca i dyrektor artystyczny Festiwalu „Dramaty Narodów” (1. edycja – Polski dramat romantyczny: 2005, 2. edycja – Festiwal „Wyspiański 2007”, 3. edycja – Festiwal „Słowacki 2009”)

Przewodniczący Kapituły Nagrody Teatralnej im. St. Wyspiańskiego

Przewodniczący Rady Fundacji Panteon Narodowy (od 2020)

Członek Rady Muzeum przy Zamku Królewskim na Wawelu – Państwowych Zbiorach Sztuki (2020–2024)

Członek Rady ds. Planu dla Pracy i Rozwoju (2021–2022)

Członek Rady Strategii przy Prezydencie Miasta Krakowa (od 2021)

ZAINTERESOWANIA NAUKOWE

Historia dramatu i teatru polskiego XIX–XXI wieku, dzieje szkolnictwa teatralnego, edycja naukowa tekstów literackich.

PUBLIKACJE

Ponad 200 prac i przeszło 20 książek, w tym 6 indywidualnych. Jego teksty były tłumaczone na język angielski, francuski, włoski, hiszpański. Jest autorem kilku scenariuszy teatralnych, w tym sztuki *Doktor Korczak*, wystawionej w kilku miastach japońskich, m.in w Tokio.

NAJWAŻNIEJSZE PUBLIKACJE:

Książki:

- *Sztuka dramatyczna Karola Huberta Rostworowskiego*, Wrocław 1990,
- *Dramat a teatr polski dwudziestolecia międzywojennego*, Kraków 1995,
- *Historia dramatu. Antyk – Średniowiecze*, Kraków 1996, wyd. II, Kraków 2001,
- *Los artyści w czasach zniewolenia. Teatr Rapsodyczny 1941–1967*, Kraków 2006,
- *Teatr Jednego Aktora Danuty Michałowskiej*, Wrocław 2010,
- *Teatr Danuty Michałowskiej. Od „Króla–Ducha” do „Tryptyku rzymskiego”*, Kraków 2011.

Książki (opracowanie, redakcja naukowa):

- L. H. Morstin, *Dramaty wybrane*, wybór, wstęp i opracowanie J. Popiel, t. 1–3, Kraków 1987–1990,
- K. H. Rostworowski, *Wybór dramatów*, opracowanie J. Popiel, Wrocław 1992, BN I nr 281,
- *Dramat i teatr modernistyczny*, red. nauk. J. Popiel, Wrocław 1992,
- *Dramat i teatr dwudziestolecia międzywojennego*, red. nauk. J. Popiel, Wrocław 1993,
- *Studia o dramacie i teatrze Stanisława Wyspiańskiego*, pod red. J. Błońskiego i J. Popiela, Kraków 1994,
- *Dramat i teatr po roku 1945*, red. nauk. J. Popiel, Wrocław 1995,
- *Krakowska Szkoła Teatralna. 50 lat PWST im. L. Solskiego*, pod red. J. Popiela, Kraków – Warszawa 1996,
- *Krakowska Szkoła Teatralna. 50 lat PWST im. L. Solskiego*, część II pod red. J. Popiela, Kraków 1997,
- M. Kotlarczyk, K. Wojtyła, *O Teatrze Rapsodycznym. 60-lecie powstania Teatru Rapsodycznego*, wstęp i oprac. J. Popiel, wybór tekstów T. Malak i J. Popiel, Kraków 2001,

- K. Wojtyła, *Il TeatroRapsodico*, Articoli e lettere, postfazione e cura di J. Popiel, Roma 2003,
- *Kształcenie aktora. Tradycja i współczesność*, pod redakcją J. Popiela, Kraków 2004,
- *Literatura – Kulturoznawstwo – Uniwersytet. Księga ofiarowana Franciszkowi Ziejce w 65. rocznicę urodzin*, pod red. B. Doparta, J. Popiela, M. Stali, Kraków 2005,
- *Antrepreneur. Księga ofiarowana profesorowi Janowi Michalikowi w 70. rocznicę urodzin*, pod red. J. Popiela, Kraków 2009,
- K. Wojtyła. Jan Paweł II, *Dziela literackie i teatralne*. T. I *Juwenilia* (1938–1946), pod red. J. Popiela, Kraków 2019.
- K. Wojtyła. Jan Paweł II, *Dziela literackie i teatralne*. T. III *Dramaty. Szkice*, pod red. J. Popiela, Kraków 2022.

DYDAKTYKA

Wykłady, seminaria i ćwiczenia z historii teatru i dramatu polskiego i powszechnego w UJ od 1977 i AST im. St. Wyspiańskiego w latach 1978–2020. W poprzednich latach wykładał historię teatru w Akademii Sztuk Pięknych (scenografia) i Politechnice Krakowskiej (architektura). Wypromował ponad 100 magistrów filologii polskiej i magistrów sztuki, 9 doktorów. Był recenzentem w 7 przewodach habilitacyjnych i 24 doktorskich, także w postępowaniach o nadanie doktoratu *honoris causa* i stanowisk profesorskich.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

Dwukrotny laureat nagrody indywidualnej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (1991, 2002)
Srebrny Krzyż Zasługi (2002)
Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2012)
Medal Komisji Edukacji Narodowej (1996)
Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2007)

Doktor *honoris causa* Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (2023)

UZASADNIENIE DO ZŁOTEGO MEDALU *PLUS RATIO QUAM VIS* DLA PROF. DR. HAB. JACKA POPIELA

Prof. dr hab. Jacek Popiel otrzymuje złoty medal „Plus Ratio Quam Vis” w szczególności za:

- wybitny dorobek intelektualny potwierdzony licznymi pracami naukowymi i edytorskimi, zwłaszcza z zakresu wiedzy o teatrze i dramacie,
- troskę o zachowanie polskiego dziedzictwa kulturowego, w tym pozycji Uniwersytetu Jagiellońskiego jako ważnego ośrodka życia publicznego o zasięgu międzynarodowym,
- działalność na rzecz rozwoju wspólnoty akademickiej oraz nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce z poszanowaniem zasad otwartości, dialogu i pluralizmu.

LAUDACJA

Bogate naukowe biografie – a właśnie taką Jacek Popiel pisze swoim życiem od czasów wadowickiego liceum po najwyższe uniwersyteckie urzędy i godność doktora *honoris causa* – pozwalają ograniczyć poetykę laudacji do elementarnego wyliczenia, by same dokonania przemawiały bez zbędnych retorycznych figur. Wszelako wyjątkowe okoliczności inauguracji skłaniają do tego, by wobec różnorodnych osiągnięć Profesora i Rektora zarazem zrezygnować z prostej enumeracji i poszukać pewnego porządku, który spaja rozmaite domeny jego publicznej działalności i stoi za decyzją Konwentu Godności Honorowych o wyróżnieniu badacza, który kontynuuje najlepsze tradycje krakowskiej szkoły historii teatru, zainicjowanej przez Jerzego Gota, a uznającej za swego patrona Profesora Jana Michalika.

Właśnie tradycja i twórcza kontynuacja jako znaki rozpoznawcze podejmowanych przez Jacka Popiela przedsięwzięć zachęcają, by sięgnąć po słowa o dawnym rodowodzie i potraktować je jako kwintesencję jego aktywności jako badacza, nauczyciela akademickiego, wreszcie człowieka teatru i uniwersytetu, szczególnie związanego z kulturą Krakowa, w którym się urodził. Gdy w drugiej księdze *De rerum natura*, dzieła Lukrecjusza wciąż inspirującego współczesnych, mowa o następstwie pokoleń i przekazie dziedzictwa, pojawia się obraz sztafety przekazującej pochodnię życia utrwalony w pamiętnej frazie: *Et quasi cursores vitae lampada tradunt*. Frazę tę – odczytywaną jako wyraz życiodajnego transferu – kultura nowoczesna przypomina na obszarach bliskich autorowi, który swą akademicką karierę rozpoczął pracą poświęconą filozofii przyrody Adolfa Dygasińskiego. Odnajdziemy ją przecież w oryginalnej łacińskiej postaci czy to w przestrzeni edukacji – włącznie z architekturą i sztuką od Australii po Kalifornię – czy to na kartach modernistycznej powieści, gdy stworzona w *Oziminie* Berenta postać krakowskiego profesora przypomina o dziele Lukrecjusza i przekształca *passus*, którego znaczenie i oddziaływanie potrafi łączyć nawet odległe uniwersyteckie dziedziny i dyscypliny.

Szeroko rozumiana tradycja nowoczesna pojawia się w kontekście dorobku Jacka Popiela nieprzypadkowo – to właśnie w jej orbicie kształtowały się jego najważniejsze prace. Warto też zauważyć, że choć sam

w swych akademickich poszukiwaniach koncentrował się na praktykach teatralnych i ich tekstowym zapleczu, nowoczesna proza pozostała w kręgu jego zainteresowań choćby ze względu na badaczkę modernistycznej literatury i estetyki, którą bez wątpienia określić można jako osobę mu najbliższą. Jego własne studia obejmują przede wszystkim dzieje polskiego dramatu i teatru okresu dwudziestolecia międzywojennego, wychylone zarówno w stronę Młodej Polski i jej kulturowych antenatów, jak i formacji późniejszych. Znajdziemy wśród nich prace z historii teatru powszechnego sięgające do antyku i średniowiecza, syntezy i interpretacje skupione na dorobku konkretnych twórców: od Karola Huberta Rostworowskiego po teatralny krąg Karola Wojtyły, związane z nim postacie i instytucje: Teatr Rapsodyczny czy działalność Danuty Michałowskiej. Rzetelność analitycznego spojrzenia podbudowana została przy tym żmudną i drobiazgową pracą archiwalną i edytorską: od tomów redagowanych wspólnie z mistrzami czy przeznaczonych dla prestiżowej serii Biblioteki Narodowej po niedawną, przygotowaną pod własnym kierunkiem, trzutomową edycję dzieł literackich i teatralnych papieża Polaka opublikowaną przez wydawnictwo „Znak”.

Już teraz Profesor Popiel zapisuje się w historii rodzimej humanistyki jako autor sześciu monografii autorskich, ponad dwudziestu książek przygotowanych we współpracy z innymi uczonymi oraz ponad dwustu innych opracowań, dostępnych po części także w przekładach na angielski, francuski, włoski i hiszpański. Nie ma najmniejszych wątpliwości, że ważnym elementem tego naukowego dossier stała się troska o twórczą kontynuację i pielęgnowanie najlepszych badawczych tradycji, Profesor podejmuje wszak dzieło wybitnych literaturoznawców: najpierw jako uczeń Henryka Markiewicza, następnie Jana Błońskiego, pod którego kierunkiem napisał rozprawę doktorską i który wprowadzał badacza w krakowskie życie artystyczne dzięki swym licznym kontaktom, między innymi z Czesławem Miłoszem, Sławomirem Mrożkiem, Janem Józefem Szczepańskim, Jerzym Turowiczem czy Piotrem Skrzyneckim. Także dzięki Błońskiemu otwierała się przed nim współpraca z krakowską PWST.

Wieloletnie zaangażowanie w działalność tej instytucji wprowadza do intelektualnej biografii Jacka Popiela wyraźny ślad zainteresowań szeroko rozumianymi praktykami artystycznymi, w tym zwłaszcza ekspresją aktorską. Wiąże się z nimi także jego działalność dydaktyczna,

kształcenie zarówno młodych badaczy literatury i teatru, jak i artystów uczęszczających na jego wykłady w Akademii Sztuk Pięknych i na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej. Co więcej, on sam nie stroni od ściśle twórczych przedsięwzięć: tworzy własne spektakle, scenariusze i adaptacje teatralne (w roku 2000 powstaje sztuka *Doktor Korczak*, przygotowana na zamówienie japońskiej Himawari Theatre Group, a w roku 2009 *Tryptyk Stanisławowy*, wystawiony w katedrze na Wawelu), współorganizuje ponadto Festiwal „Dramaty Narodów” i wspólinicjuje działalność Stowarzyszenia Sezony Teatralne.

Przedsięwzięcia te wskazują na szczególne zaangażowanie w projekty stawiające sobie za cel zachowanie dziedzictwa kulturowego Krakowa i jego wyjątkowej symbolicznej rangi. Nie ogranicza się ono do badania historii twórców i instytucji, zwieńczonego niedawną publikacją *Encyklopedii Krakowa*, w której odpowiadał za opracowania poświęcone teatrowi, filmowi i muzyce. Profesor Popiel współpracuje z wieloma lokalnymi instytucjami, zasiada w kapitułach przyznawanych w mieście nagród, Radzie Muzeum przy Zamku Królewskim na Wawelu – Państwowych Zbiorach Sztuki, Radzie Strategii przy Prezydencie Miasta Krakowa, uczestniczy też w posiedzeniach Rady Fundacji „Panteon Narodowy w Krakowie”, kontynuując dzieło Rektora Franciszka Ziejki, do działalności którego niejednokrotnie się odwoływał, i podtrzymując ważne także dla niego tradycje.

Ten szczególny biograficzny splot aktywności akademickich, artystycznych i społecznych każe myśleć o Profesorze Popielu nie tylko jako strażniku tradycji uniwersytetu jako miejsca specyficznego spotkania kultury i nauki – ugruntowanej w swej nowoczesnej postaci oddziaływaniem myśli Humboldta – uświadamia także rolę dramatu i teatru w dziejach wspólnoty narodowej i wagę ich badania: zwłaszcza od działającego w czasach zaborów Wojciecha Bogusławskiego, przez przetomową dla marca 1968 roku inscenizację *Dziadów*, aż po oglądane dziś w kraju i za granicą przedstawienia Krystiana Lupy, Krzysztofa Warlikowskiego czy Jana Klaty. Ów splot aktywności ujawnia też specyficzną podwójność jego intelektualnej drogi. Dawne inspiracje wybitnych mistrzów – i cennie przezeń postawy dialogu, otwartości oraz szacunku dla różnych poglądów – sprawiły, że w jego zawodowej drodze zapisała się historia dwóch środowisk, których działalności przystąpił się

także jako organizator życia naukowego, najpierw w krakowskiej PWST (AST), następnie w Uniwersytecie Jagiellońskim.

W tej pierwszej uczelni pełnił funkcje dziekana Wydziału Aktorskiego (1990–1993), następnie prorektora i przez dwie kadencje rektora (1996–2002), przy czym warto odnotować, że obowiązki te powierzono mu pomimo braku formalnego aktorskiego wykształcenia, w uznaniu wyjątkowego autorytetu, jakim cieszył się w środowisku ludzi teatru (podobna sytuacja miała miejsce w naszym kraju dopiero w roku 2002, gdy teatrolog został rektorem warszawskiej Akademii Teatralnej). Z kolei w swojej macierzystej uczelni kierował Katedrą Teatru i Dramatu, w roku 2002 wybrano go na dyrektora Instytutu Polonistyki, należącego wówczas do struktur Wydziału Filologicznego, by po dwóch latach powierzyć mu zadanie przekształcenia tej jednostki w Wydział Polonistyki, na którym objął funkcję pierwszego dziekana, sprawowaną przez dwie kadencje. Dalszą historię znamy już bardzo dobrze: przez osiem lat piastował stanowisko prorektora ds. polityki kadrowej i finansowej, a imponującą karierę akademicką zwieńczyło powołanie na urząd rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, połączone z licznymi funkcjami sprawowanymi w krakowskich i ogólnopolskich środowiskach akademickich: Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa.

Wręczenie złotego medalu uniwersyteckiego zbiega się z czasem przełomu kadencji i przekazaniem obowiązków rektorskich następcy; również ten szczególny moment w życiu uczelni przypomina o znaczeniach wpisanych w przywołaną wcześniej frazę z dzieła Lukrecjusza. Mogłaby ona prowadzić ku licznym witalistycznym kontekstom epok i twórców, którymi szczególnie interesuje się Jacek Popiel, jednak pozwala ona także oddać charakter zadań podejmowanych przez niego podczas rektorskiego urzędowania w latach 2020–2024, naznaczonego trudnymi doświadczeniami pandemii i rosyjskiej agresji na Ukrainę. W cieniu tych doświadczeń podtrzymywanie życia i troska o wspólnotę akademicką nabierają szczególnego znaczenia i pozwalają docenić dokonania Rektora Popiela.

Dr hab. Tomasz Bilczewski, prof. UJ
Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego

NOS
RECTOR UNIVERSITATIS IAGELLONICAE CRACVIENSIS
PRO MAGNIS MERITIS IN NOSTRAM UNIVERSITATEM

DOMINUM DOCTISSIMUM ATQUE ILLUSTRISSIMUM
HYACINTHUM POPIEL

QUI MULTA ATQUE OPTIMA OPERA SCIENTIFICA ET EDITORIA,
PRAECIPUE AUTEM DE THEATRO ATQUE DRAMATE INVESTIGANDO
PUBLICI IURIS FECIT

QUI DE HEREDITATE CULTURALI POLONORUM CONSERVANDA ATQUE
STATU UNIVERSITATIS IAGELLONICAE UT MAGNAE AUCTORITATIS
CENTRI VITAE PUBLICAE DE SPATIO INTERNATIONALI MERUIT

QUI PRO TOTA UNIVERSITATE ATQUE SCIENTIA ET SCHOLA SUPERIORE
EVOLVENDA IN POLONIA CUM IDONEO RESPECTU DIALOGI
ET PLURALITATIS EGIT

NUMMO AUREO
PLUS RATIO QUAM VIS
ORNAVIMUS

Prof. J.

PETRUS JEDYNAK
UNIVERSITATIS IAGELLONICAE CRACVIENSIS
HOC TEMPORE RECTOR MAGNIFICUS

DABAMUS CRACOVIAE KALENDIS OCTOBRIBUS
ANNO BIS MILLESIMO VICESIMO QUARTO

**WYSTĄPIENIE
PROREKTORA DS. NAUKI
PROF. DR. HAB. WOJCIECHA MACYKA**

Prorektor ds. nauki
prof. dr hab. Wojciech Macyk

Magnificencjo,
Dostojni Goście,
Szanowni Państwo,

zgodnie z tradycją, inauguracja roku akademickiego to okazja do wyróżnienia najlepszych naukowców Uniwersytetu nagrodą Rektora „Laur Jagielloński”, przyznawaną za wybitne osiągnięcia naukowe z 5 ostatnich lat. W dziedzinie nauk medycznych otrzyma ją dzisiaj Pani Profesor Grażyna Jasieńska z Wydziału Nauk o Zdrowiu za prace dotyczące prewencji raka piersi oraz wpływu warunków wczesnorozwojowych na kondycję biologiczną i zdrowie osób dorosłych. W kategorii nauk humanistycznych, społecznych i prawnych Laur przyznany został Panu Profesorowi Edwardowi Dąbrowie za jego wkład w rozwój badań nad obecnością cywilizacji rzymskiej na Bliskim Wschodzie i jej konsekwencjami dla przemian politycznych, kulturowych i społecznych. Z kolei w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych uhonorowany zostanie Pan Profesor Andrzej Kotarba za prace rozszerzające zrozumienie chemii powierzchni materiałów nieorganicznych i polimerowych, z uwzględnieniem reakcji katalitycznych.

W tym roku na Uniwersytet Jagielloński trafił też po raz pierwszy grant przyznany w ramach programu ERC Advanced Grants. Jego laureatem został Pan Profesor Karol Życzkowski z Wydziału Fizyki Astronomii i Informatyki Stosowanej, który będzie realizował projekt „Typical and atypical structures in quantum theory”. Jest to już jedenasty grant Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych realizowany na naszym uniwersytecie. Niestety, analiza ogłoszonych niedawno wyników ostatniej edycji programu ERC Starting Grants wyraźnie wskazuje, że Polska nie wykorzystuje potencjału swoich uczonych. Wśród laureatów tego prestiżowego konkursu znalazło się 10 Polek i Polaków, jednak tylko dwoje z nich zdecydowało się realizować swoje projekty w kraju. Mimo to z nadzieją patrzymy w przyszłość – w tegorocznym konkursie ERC Advanced Grants nasz Uniwersytet reprezentuje aż siedmioro znakomitych naukowców. Z kolei w nadchodzącym naborze wniosków ERC Starting Grants złożenie aplikacji planuje dziesięcioro młodych badaczy i badaczek. Wszystkim, którzy rozważają złożenie wniosku, życzymy powodzenia! Spośród licznych nagród, jakie w minionym roku akademickim otrzymali nasi badacze, warto również wymienić Nagrodę

Prezesa Rady Ministrów, którą za całokształt działalności naukowej i dydaktycznej wyróżniony został Pan Profesor Tomasz Brzozowski z Wydziału Lekarskiego.

Laureaci grantów przyznawanych przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych (ERC) z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od lewej: prof. Rafał Kucharski, dr Ewa Chrostek, dr Michał Drahus.
Fot. A. Wojnar

Gratulujemy również tym naszym naukowcom, którzy w wydziałowych rankingach osiągnięć naukowych za rok 2023 uzyskali czołowe lokaty. Listę nagrodzonych osób widzicie Państwo na ekranach. Słowa uznania należą się również 18 młodym naukowcom, którym w roku akademickim 2023/2024 przyznano stypendia START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, oraz 87 badaczom wyróżnionym stypendiami Ministra Nauki dla wybitnych młodych naukowców. W czerwcu 2024 roku Minister przyznał kolejne 16 stypendiów.

Lata 2020–2024 naznaczone były przez liczne przeciwności: pandemię, inflację i wojnę w Ukrainie. Przyniosły też jednak z pewnością naszej Uczelni szanse rozwoju naukowego; stało się tak m.in. dzięki programowi „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”, czyli w naszej wewnętrznej nomenklaturze – „ID.UJ”. Nie mam wątpliwości, że program ten był dla nas istotnym wsparciem. Czy jednak wykorzystujemy go optymalnie? W 2023 roku międzynarodowy zespół ekspertów dokonał

ewaluacji postępów realizacji działań objętych Programem „ID.UJ”. Uniwersytet Jagielloński otrzymał w jej ramach ocenę pozytywną. Doceniono postęp w kierunku umiędzynarodowienia badań i zespołów badawczych, a także wysiłki na rzecz poprawy kultury pracy i organizacji wewnętrznej. Główne strumienie wsparcia nauki z wykorzystaniem środków z „ID.UJ” skierowane są do wydziałów i poprzez Priorytetowe Obszary Badawcze do realizacji projektów flagowych. Celem tych ostatnich jest zbudowanie interdyscyplinarnych przestrzeni badawczych na drodze integracji naukowców reprezentujących różne dyscypliny lub tworzenie zaawansowanych laboratoriów oferujących nowe możliwości badawcze. Inwestycje w infrastrukturę naukową odbywają się wszelako nie tylko ze środków pochodzących z programu „ID.UJ”. Z końcem roku 2023 zakończyliśmy etap budowy specjalistycznego parku aparaturowego w ramach projektu „ATOMIN 2.0 – Centrum badań materiałowych w skali ATOMowej dla INnowacyjnej gospodarki”, dzięki któremu na Wydział Chemii oraz Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej trafiły instrumenty badawcze warte niemal 100 mln złotych. Powstały 33 unikatowe stanowiska wyposażone w duże, często niepowtarzalne urządzenia pomiarowe, a istniejące laboratoria rozwinęły potencjał analityczny i badawczy. W bieżącym roku finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych uzyskały również między innymi Ogród Botaniczny, NCPS SOLARIS, Wydział Biologii oraz Wydział Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii (w sumie około 20 mln zł). Otrzymaliśmy zgodę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej na przygotowanie i złożenie trzech kolejnych projektów inwestycyjnych. Miniony rok to także kontynuacja inwestycji pod nazwą „Kampus Medyczny w Krakowie-Prokocimiu”. Budynek A, który ma służyć wiodącym grupom badawczym UJ CM, jest już w tzw. stanie surowym. Inwestycja ta wymaga dalszego wsparcia finansowego ze środków publicznych.

Uniwersytet Jagielloński od lat pozostaje jednym z największych w Polsce beneficjentów środków finansowych pozyskiwanych z krajowych i międzynarodowych instytucji na realizację projektów badawczych, rozwojowych, edukacyjnych, infrastrukturalnych oraz upowszechniających naukę. Obecnie realizujemy łącznie ponad 1330 projektów. Utrzymujemy również wysoką aktywność w obszarze patentowania i komercjalizacji wynalazków. W minionym roku akademickim Uniwersytet

złożył 21 krajowych wniosków patentowych i 35 wniosków zagranicznych lub w trybie PCT. Przyznanych zostało 20 patentów krajowych i 12 zagranicznych. Podpisaliśmy 46 umów dotyczących uprawnienia do korzystania z wynalazków lub innych wyników działalności naukowej opracowanych przez nasze zespoły badawcze. Uniwersytet wspiera badania przedwdrożeniowe i przedsiębiorczość, między innymi korzystając z programu „Inkubator Rozwoju” oraz uruchamiając programy mentoringowy i akceleracyjny.

Rozpoczynający się 661. rok akademicki jest ostatnim pełnym rokiem, w którym nasza aktywność naukowa i osiągnięcia decydować będą o wynikach ewaluacji za lata 2022–2025. Rośnie temperatura dyskusji na temat kryteriów tej oceny. Trudno się temu dziwić, skoro wyniki ostatniej ewaluacji tak bardzo odbiegały od niezależnych, światowych rankingów. Polskiej nauce należą się jasne reguły, które uwzględniać będą rzeczywisty poziom prowadzonych badań i okażą się przy tym odporne na kreatywną „inżynierię” danych. Nie czekając na ostateczne zatwierdzenie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego reguł rządzących tym procesem, musimy dokonać przeglądu własnych osiągnięć i podjąć wzmożony wysiłek badawczy w 31 dyscyplinach naukowych reprezentowanych na Uniwersytecie Jagiellońskim. Niemal cztery lata temu rady dyscyplin naukowych przygotowały strategię rozwoju. Wydaje się, że ten czas pozwolił zweryfikować, w jakim stopniu plany te są realizowane i na ile zdefiniowane cele i narzędzia przyczyniły się do realnego wzrostu doskonałości naukowej.

Nowy rok akademicki to dla nas wszystkich okazja do podjęcia wyzwań i zobowiązań. Chcemy stwarzać warunki do jak najefektywniejszego prowadzenia badań i zdobywania środków na ich realizację, tak aby Uniwersytet Jagielloński stawał się coraz doskonalszym ośrodkiem naukowym, atrakcyjnym również dla badaczy z zagranicy. Musi on jednak zarazem zapewniać właściwe warunki prowadzenia badań nie tylko pracownikom, ale również doktorantom, wnoszącym olbrzymi wkład w osiągnięcia naukowe grup badawczych, katedr i wydziałów. Będziemy wspierać Państwa aktywność naukową poprzez programy wspomagające przygotowywanie i realizację projektów badawczych. Nie bójcie się formułować projektów ambitnych, mimo że często trudniej uzyskać dla nich finansowanie. To przecież właśnie tego rodzaju przedsięwzięcia

stanowią o innowacyjności i sile Uniwersytetu. Szukajcie możliwości współpracy z najlepszymi zagranicznymi ośrodkami badawczymi, a także z otoczeniem gospodarczym i społecznym, starając się zainteresować je implementacją wyników swoich prac.

Szanowni Państwo,

przysięga doktorska składana podczas uroczystych promocji zawiera istotny fragment, warunkujący możliwość dostąpienia zaszczytu uzyskania stopnia naukowego doktora. Kandydat winien przyrzec, iż „rozwickać będzie badania naukowe nie z żądzy zysku i nie dla próżnej chwały, ale w celu odkrywania i upowszechnienia prawdy – największego skarbu ludzkości”. Nie są to tylko puste słowa, przykurzone wiekami tradycji naszej Alma Mater. Mimo że nie pojawiają się w obowiązującej Ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, powinny wskazywać na podstawową motywację działań podejmowanych przez naukowców. Nie możemy bowiem zapominać, komu mają służyć wyniki naszej pracy – jej beneficjentem powinno być społeczeństwo. Życzę wszystkim Państwu, pracownikom, doktorantom i studentom, aby rozpoczynający się rok akademicki obfitował w doskonałe, ambitne pomysły. Niech wyniki pracy badawczej przynoszą Państwu mnóstwo satysfakcji, a społeczeństwu – wymierne korzyści.

Prorektor ds. nauki
Prof. dr hab. Wojciech Macyk

Lista uhonorowanych najlepszych pracowników (UJ i CMUJ) naukowych i naukowo-dydaktycznych za działalność naukową za rok 2023.

Wydział Prawa i Administracji

prof. dr hab. Krzysztof Baran
dr hab. Andrzej Ołaś
dr hab. Mikołaj Małecki

Wydział Filozoficzny

dr hab. Błażej Skrzypulec, prof. UJ
dr inż. Bipin Indurkha, prof. UJ
dr hab. inż. Łukasz Tomczyk, prof. UJ

Wydział Historyczny

dr hab. Krzysztof Ślusarek
dr Adrian Wesotowski
dr Karolina Olszowska

Wydział Filologiczny

dr hab. Sabina Giergiel
dr Damian Herda
dr Piotr Owiński

Wydział Polonistyki

prof. dr hab. Małgorzata Sugiera
prof. dr hab. Elwira Buszewicz
prof. dr hab. Jakub Niedźwiedz

Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej

prof. dr hab. Piotr Salabura
dr hab. Michał Cieśla, prof. UJ
dr Dagmara Rozpędzik

Wydział Matematyki i Informatyki

prof. dr hab. Łukasz Kosiński
dr hab. Dominik Kwietniak
dr hab. Bartosz Zieliński

Wydział Chemii

prof. dr hab. Wojciech Macyk
dr hab. Szymon Chorąży, prof. UJ
dr Tetiana Tatarчук

Wydział Biologii

prof. dr hab. Bartosz Płachno
prof. dr hab. Wiesław Babik
dr hab. Agnieszka Rak, prof. UJ

Wydział Geografii i Geologii

dr Dominik Kaim
dr hab. Michał Pętlicki
prof. dr hab. Michał Skiba

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej

prof. dr hab. Łukasz Sułkowski
prof. dr hab. Marek Bugdol
dr hab. Regina Lenart- Gansiniec, prof. UJ

Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych

prof. dr hab. Janusz Węc
dr hab. Małgorzata Abassy, prof. UJ
prof. dr hab. Bogdan Szlachta

Wydział Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii

prof. dr hab. Jan Potempa
dr hab. Agnieszka Wolnicka- Głubisz
dr Elżbieta Karnas

Wydział Nauk o Zdrowiu

prof. dr hab. Andrzej Pająk
dr hab. Agnieszka Micek
dr hab. Mariusz Duplaga

Wydział Farmaceutyczny

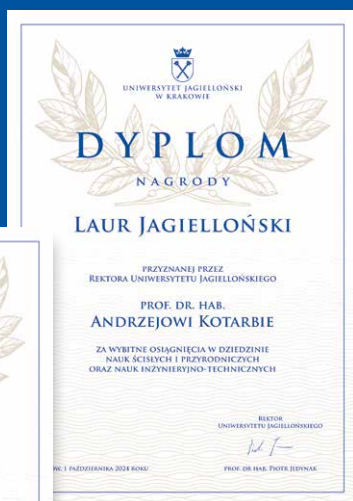
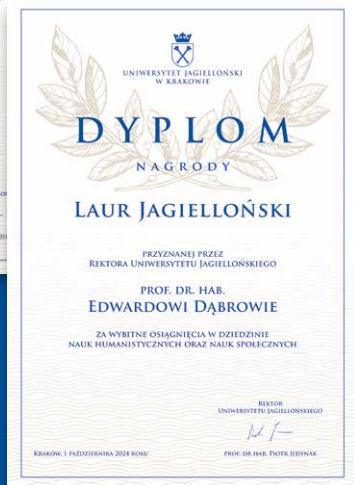
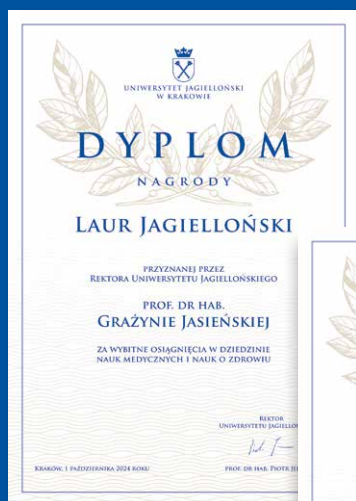
prof. dr hab. Agnieszka Szopa
dr hab. Agnieszka Galanty
dr Agata Siwek

Wydział Lekarski

prof. dr hab. Wojciech Szczeklik
prof. dr hab. Dariusz Dudek
prof. dr hab. Jerzy Walocha

NAGRODA REKTORA UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO LAUR JAGIELLOŃSKI

Nagroda Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego *Laur Jagielloński* 2024 – dyplomy

Nagroda Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego *Laur Jagielloński* przyznawana jest z okazji Święta Uniwersytetu Jagiellońskiego za wybitne osiągnięcia naukowe w trzech dziedzinach: nauki humanistyczne, społeczne i prawne, nauki medyczne, nauki ścisłe i przyrodnicze. W 2024 roku nagrodą Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego *Laur Jagielloński* uhonorowani zostali:

Prof. dr hab. Grażyna Jasieńska

– w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu

Prof. dr hab. Andrzej Kotarba

– w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych
oraz nauk inżynieryjno-technicznych

Prof. dr hab. Edward Dąbrowa

– w dziedzinie nauk humanistycznych oraz nauk społecznych

**WYSTĄPIENIE
PROREKTORA DS. DYDAKTYKI
PROF. DR. HAB. PAWŁA LAIDLERA**

Prorektor ds. dydaktyki
prof. dr hab. Paweł Laidler

Magnificencjo,
Szanowni Państwo,
Drogie Studentki i Studenci,
Doktorantki i Doktoranci Uniwersytetu Jagiellońskiego!

To dla mnie zaszczyt i honor móc stanąć przed Państwem jako Prorektor ds. dydaktyki odpowiedzialny w najbliższej kadencji za koordynowanie procesu kształcenia oraz wspieranie spraw studentów i doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego na ich drodze do uzyskania tytułów i stopni. Rolą władz rektorskich, pełnomocników, władz dziekańskich oraz instytutowych, a także kierowników poszczególnych kierunków studiów jest zapewnienie jak najlepszych warunków do studiowania, zarówno w wymiarze materialnym, jak i związanym z jakością kształcenia. Wszyscy jesteśmy wspólnie odpowiedzialni za to, żeby osoby studiujące na Uniwersytecie jak najpełniej rozwijały umiejętności i kompetencje, które zapewnią im pożądaną pozycję na rynku pracy, a jednocześnie staną się czynnikiem pogłębiającym ich społeczną wrażliwość i empatię. W tym miejscu chciałbym podziękować wszystkim osobom odpowiedzialnym za proces kształcenia – nauczycielom akademickim i pracownikom administracji – współtworzącym system, w którym studenci są traktowani indywidualnie, który cechuje się gotowością do wsparcia i niesienia pomocy w nawet najbardziej skomplikowanych kwestiach związanych z procesem studiowania. Nauczycielom akademickim dziękuję za to, że w czasach trudnych, w których treści przekazywane na zajęciach mogą być w dużej mierze dostępne w Internecie, wciąż potrafią przekazywać wiedzę w sposób skuteczny, stymulując dyskusję akademicką, ucząc studentów krytycznego myślenia oraz poznawania poszczególnych zjawisk i procesów z różnych, często odmiennych, perspektyw, a także budując relacje mistrz–uczeń w duchu wartości akademickich.

Szanowni Państwo!

Przed uniwersytetami stoją poważne wyzwania związane również z procesem kształcenia. Zapewnienie właściwej bazy materialnej dla osób studiujących, w tym odpowiedniej liczby miejsc w akademikach, tak aby status materialny nie determinował dostępności do edukacji; ukazywanie jak najszerszej panoramy zjawisk zachodzących w świecie, który jest coraz bardziej spolaryzowany i w którym trudno o wyważoną,

spokojną i merytoryczną dyskusję; pogłębienie współpracy między polskimi i międzynarodowymi studentami zarówno w wymiarze badawczym, organizacyjnym, jak i kulturowym; zapewnienie zindywidualizowanego, systemowego wsparcia wszystkim potrzebującym go osobom studiującym; zachęcanie młodych ludzi do jeszcze większego zaangażowania w działalność samorządu studenckiego, kół naukowych i innych organizacji, które stanowią znakomity sposób na rozwój osobisty oraz tworzenie wspólnoty odpowiedzialnej za Uniwersytet; umiejętne wdrażanie nowoczesnych formatów nauczania, w tym wykorzystanie sztucznej inteligencji dla podnoszenia procesu jakości kształcenia; angażowanie w jeszcze większym stopniu studentów i doktorantów w działalność badawczą prowadzoną w Uniwersytecie; poprawa komunikacji w czasach, w których korzystanie z różnego rodzaju narzędzi (służących autokreacji i przekazywaniu informacji?), w tym mediów społecznościowych, nie zawsze przekłada się na wzrost wzajemnego zrozumienia i podniesienie jakości debaty akademickiej, która powinna odbywać się w atmosferze szacunku.

Drogie Studentki i Drodzy Studenci!

Z jednej strony zwracam się do tych z Was, którzy osiągnęli sukces w tegorocznej rekrutacji i właśnie rozpoczynają studia na Uniwersytecie Jagiellońskim. Serdecznie Wam gratuluję dokonanego wyboru, wierząc, że w kolejnych miesiącach i latach tylko wzmocnicie swoje przekonanie, że to właśnie tutaj, w tym środowisku, jesteście w stanie najlepiej się rozwinąć i nabyć takie kompetencje i umiejętności, które pozwolą Wam w pełni świadomie i samodzielnie decydować o swoim miejscu w świecie. Wszystkim osobom studiującym życzę pogłębienia pasji naukowych i umiejętności samodzielnego myślenia, większego zaangażowania w działalność organizacji studenckich, a także otwartości na nowe inicjatywy i nowo poznawanych ludzi. To ci ludzie – studenci, doktoranci, nauczyciele akademicy, pracownicy administracji – są najważniejszą wartością Uniwersytetu, determinującą jego charakter i tożsamość. Niech nowy rok akademicki będzie dla wszystkich czasem pracy, wymiany poglądów, budowania wspólnoty opartej na szacunku, ale również wspaniałą przygodą i szansą na zawiązanie przyjaźni na całe życie.

Prorektor ds. dydaktyki
Prof. dr hab. Paweł Laidler

TEKST ŚLUBOWANIA STUDENTÓW I ROKU UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

Inauguracja roku akademickiego 2023/2024
Fot. A. Wojnar

Zgodnie z §139 Statutu Uniwersytetu Jagiellońskiego rotę ślubowania określa załącznik nr 2, stanowiący integralną część statutu.

ŚWIADOMY/ŚWIADOMA WIELKICH TRADYCJI
I ZASŁUG UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
ORAZ OBOWIĄZKÓW CZŁONKA/CZŁONKINI
SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ ŚLUBUJĘ
UROCZYŚCIE:

- DAŻYĆ DO PRAWDY, PODSTAWY WSZELKIEJ NAUKI,
- ZDOBYWAĆ WYTRWALE WIEDZĘ I UMIEJĘTNOŚCI,
- PRZESTRZEGAĆ NORM, ZASAD WSPÓŁŻYCIA
SPOŁECZNEGO I ZWYCZAJÓW UNIWERSYTECKICH,
- DBAĆ O DOBRE IMIĘ UNIWERSYTETU I GODNOŚĆ
STUDENCKĄ.

LISTA STUDENTÓW REPREZENTUJĄCYCH WYDZIAŁY UNIwersYTETU Jagiellońskiego PODZAS IMMATRYKULACJI

Inauguracja roku akademickiego 2023/2024
Fot. A. Wojnar

Wydział Prawa i Administracji

Julia Malinowska
Maksymilian Osmenda

Wydział Lekarski

Julia Haberek
Szymon Łojewski

Wydział Farmaceutyczny

Agnieszka Teleśnicka-Płaskocińska
Mateusz Celej

Wydział Nauk o Zdrowiu

Anna Grzegorzczyk
Szymon Hudy

Wydział Filozoficzny

Monika Mirek
Franciszek Brzezowski

Wydział Historyczny

Aleksandra Cholewińska
Jakub Tekieli

Wydział Filologiczny

Zofia Ewa Wilusz
Antoni Rałowski

Wydział Polonistyki

Magdalena Słowik
Franciszek Gebauer

Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej

Aleksandra Janic
Karol Gąciarz

Wydział Matematyki i Informatyki

Zofia Moczurad
Mikołaj Kotek

Wydział Chemii

Bogusława Smykła
Mieszko Rączka

Wydział Biologii

Natalia Julia Nowak
Jakub Karol Krajewski

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej

Martyna Mierzińska
Jakub Salewski

Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych

Maria Modzelewska
Maciej Hanuszkiewicz

Wydział Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii

Kalina Przybyszewska
Jakub Szymański

Wydział Geografii i Geologii

Amelia Skrzypek
Patrik Bohn

Ośrodek Międzyobszarowych i Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych

Jakub Kamiński

Studia Matematyczno-Przyrodnicze

Witold Kędra

WYSTĄPIENIE PRZEWODNICZĄCEJ SAMORZĄDU STUDENTÓW UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO MAGDALENY HERMAN

Przewodnicząca Samorządu Studentów
Uniwersytetu Jagiellońskiego
Magdalena Herman

Magnificencjo,
Wysoki Senacie,
Dostojni Goście,
Panie i Panowie Profesorowie,
Koleżanki i Koledzy Studenci!

Okazja, dla której spotykamy się dzisiaj, stanowi wyjątkowego wydarzenia dla nas wszystkich, ponieważ po raz kolejny rozpoczynamy wspólną przygodę z nauką i rozwojem na Uniwersytecie Jagiellońskim – jednej z najstarszych uczelni w Europie. 661. inauguracja roku akademickiego to jednak nie tylko kolejna okazja do obchodzenia tradycji akademickich, ale także symbol nowych szans, które otwierają się przed nami. Uniwersytet Jagielloński od wieków jest miejscem, w którym młode umysły spotykają się, by zdobywać wiedzę, rozwijać swoje pasje i kształtować przyszłość. Dlatego stajemy dziś razem – studenci, wykładowcy, pracownicy oraz Wy, szanowni goście – aby symbolicznie rozpocząć kolejny rok pełen nowych wyzwań, odkryć i wspólnych sukcesów.

Ubiegły rok akademicki był dla nas szczególny, przede wszystkim w kontekście wyborów, w ramach których wyłonione zostały nowe władze rektorskie oraz dziekańskie. Ten proces był dla nas nie tylko okazją do oddania głosu, lecz również do refleksji nad przyszłością naszej uczelni. Wraz z wyborem nowego rektora nadchodzą bowiem nowe możliwości, ale także nowe wyzwania, przed którymi staniamiy jako wspólnota akademicka. Jednym z kluczowych jest adaptacja uczelni do nowoczesnych form kształcenia, które coraz częściej stanowią w tym momencie priorytety. Ponadto, przed nową kadencją stoją wyzwania z rosnącą potrzebą integracji społeczności akademickiej z uwzględnieniem jej różnorodności. Uniwersytet Jagielloński, jako uczelnia o globalnym zasięgu, staje się miejscem nauki i pracy dla osób wywodzących się z różnorodnych kultur oraz krajów. Promowanie otwartości, dialogu i współpracy międzykulturowej będzie stanowiło kluczowe znaczenie w kontekście budowania zjednoczonej, a zarazem zróżnicowanej społeczności akademickiej. Przed nowymi władzami rektorskimi stoi ogromna odpowiedzialność w zakresie kształtowania przyszłości naszej uczelni, a jednocześnie razem z nią stanie przed nimi wiele wyzwań, które wymagają mądrych, długofalowych decyzji. Wierzę jednak, że z naszym wspólnym wsparciem oraz zaangażowaniem całej społeczności

akademickiej Uniwersytet Jagielloński będzie nadal rozwijał się w kierunku doskonałości, zachowując swoje fundamentalne wartości oraz otwierając się na nowe możliwości.

Z tego miejsca chciałabym również skierować wyrazy podziękowania w stronę ustępującego z pełnionej funkcji Jego Magnificencji Rektorowi, prof. dr hab. Jackowi Popielowi za 4 lata jego nieustannej pracy na rzecz społeczności akademickiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, całemu Kolegium Rektorskiemu, Władzom Dziekańskim, całemu gronu nauczycieli akademickich oraz wszystkim pracownikom administracji, którzy przez minione lata prowadzili naszą uczelnię z niezwykłym oddaniem i zaangażowaniem. Dzięki Państwa pracy i determinacji Uniwersytet Jagielloński nie tylko utrzymał swoją pozycję wiodącej instytucji naukowej, ale również rozwinął nowe inicjatywy i programy, które służyły nam wszystkim. Państwa działania, szczególnie te podejmowane w trudnym czasie pandemii oraz wciąż trwającej wojny w Ukrainie, pozwoliły naszej uczelni nie tylko przetrwać, ale także rozwijać się w obliczu niespotykanych dotąd wyzwań. W imieniu całej społeczności studenckiej dziękuję Państwu za Państwa pracę, mądrość oraz wizję, które wpłynęły na przyszłość naszej Alma Mater.

Jeśli już mowa o przyszłości – jednym z istotniejszych zagadnień, przed którymi stoją studenci w Krakowie, stanowią problemy mieszkaniowe. Kraków, jako jedno z najważniejszych miast akademickich w Polsce, przyciąga co roku tysiące studentów z całego kraju, a także z zagranicy. Niestety, rosnące ceny wynajmu mieszkań, ograniczona dostępność lokali oraz coraz większe zapotrzebowanie na miejsca w akademikach sprawiają, że znalezienie przystępnego cenowo i stabilnego miejsca do życia staje się coraz trudniejsze.

Wielu studentów, szczególnie osób wywodzących się z mniej zamożnych rodzin, zmaga się z trudnościami związanymi z ponoszeniem wysokich kosztów utrzymania – zwłaszcza w sytuacji wynajmowania prywatnych mieszkań. Sytuacja ta znajduje odzwierciedlenie nie tylko w ogólnym poziomie komfortu życia, ale także w ostatecznym rozrachunku wpływa na ich koncentrację i wyniki w nauce. Presja finansowa związana z opłatami za mieszkanie to dodatkowe obciążenie, które utrudnia młodym ludziom skupienie się na swoich obowiązkach akademickich.

Z myślą o poprawie tej sytuacji, Samorząd Studentów, we współpracy z władzami Uniwersytetu Jagiellońskiego, podjął zdecydowane kroki, aby zwiększyć dostępność miejsc w akademikach. Dzięki intensywnym staraniom, udało się tego dokonać, a także – zakupić nowy dom studencki, który już zaczął przyjmować studentów, oferując im bezpieczne i komfortowe miejsce do życia. To jednak nie koniec działań – obecnie trwają prace nad budową kolejnego akademika, który w nadchodzących latach zaspokoi rosnące potrzeby mieszkaniowe społeczności studenckiej.

Wspomniane inwestycje są dowodem na to, że zarówno Uczelnia, jak i Samorząd, nieustannie podejmują prace nad tym, aby poprawić warunki bytowe studentów – tworząc przestrzeń, w której studenci mogą się rozwijać nie tylko naukowo, ale i osobiście. Wszelkie czynione kroki mają również na celu dążenie do tego, by każdy student miał dostęp do stabilnego miejsca zamieszkania, co w znaczący sposób wpłynie na komfort i jakość życia w czasie studiów.

Kolejnym kluczowym wyzwaniem są problemy psychiczne, które z każdym rokiem stają się coraz bardziej powszechne. Rosnące wymagania akademickie, presja społeczna, a także trudności związane z koniecznością godzenia nauki z pracą czy życiem osobistym powodują, że wielu studentów zmaga się z nadmiernym stresem, lękiem oraz wypaleniem. Te trudności mogą prowadzić do poważniejszych problemów, takich jak depresja czy zaburzenia lękowe, które niestety często pozostają niezauważone lub bagatelizowane.

Studenci, przytłoczeni obowiązkami, często nie wiedzą, gdzie szukać pomocy, lub obawiają się, że zostaną poddani ocenie, jeśli przyznają się do swoich trudności. Dlatego też dbanie o zdrowie psychiczne staje się jednym z priorytetów w naszej społeczności akademickiej. Wspólnie z władzami uczelni podejmujemy konkretne działania, aby zapewnić wsparcie w tym zakresie. Zwiększany jest dostęp do profesjonalnej pomocy psychologicznej, w ramach darmowych konsultacji, warsztatów radzenia sobie ze stresem oraz promowania świadomości na temat dbania o zdrowie psychiczne.

Chcemy, aby każdy student miał poczucie, że nie jest sam w swoich zmaganiach oraz że ma dostęp do niezbędnej pomocy we wszelkich kryzysowych momentach, które może napotkać na swej drodze. W trosce o zdrowie psychiczne studentów dążymy do stworzenia środowiska, w którym rozmowa o problemach emocjonalnych jest naturalna i akceptowana, a pomoc – dostępna na wyciągnięcie ręki.

Chciałabym teraz w szczególny sposób zwrócić się do nowych studentów Uniwersytetu.

Drogie Koleżanki i Koledzy,

dziś rozpoczęliście swoją akademicką podróż, składając ślubowanie. Jest to piękna, symboliczna chwila, w której oficjalnie staliście się częścią wspólnoty Uniwersytetu Jagiellońskiego. Nabywacie przy tym nie tylko obowiązki, ale i prawa studenta. Ale poza tym oficjalnym ślubowaniem, chciałabym, abyście ślubowali sobie coś jeszcze – obiecajcie sobie, że będziecie mieć frajdę, radość i przyjemność z czasu, który tutaj spędzicie. Wasze studia to nie tylko nauka – to czas na odkrywanie siebie, swoich pasji i marzeń. To Wasz czas, więc wykorzystajcie go jak najlepiej. Czerpcie z niego pełnymi garściami, bawcie się, poznawajcie nowych ludzi i nie bójcie się wyzwiań. My, jako Samorząd Studentów, będziemy Was wspierać na każdym kroku tej ekscytującej drogi.

Przed nami kolejny rok akademicki, który z pewnością przyniesie nowe wyzwania, ale i nowe możliwości. Zachęcam Was do zaangażowania się w życie uczelni, współtworzenia jej z nami, uczestniczenia w projektach, które pozwolą nam wspólnie rozwijać naszą społeczność. Razem możemy stawić czoła każdemu wyzwaniu. Życzę Wam sukcesów, wytrwałości i satysfakcji z własnych osiągnięć.

Przewodnicząca Samorządu Studentów
Uniwersytetu Jagiellońskiego
Magdalena Herman

**WYSTĄPIENIE
PREZESA TOWARZYSTWA DOKTORANTÓW
UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
MGR. ADAMA R. PAROLA**

Prezes Towarzystwa Doktorantów
Uniwersytetu Jagiellońskiego
mgr Adam R. Parol

Jego Magnificencjo,
Społeczności Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Szanowni Państwo,

z radością przyjmuję możliwość reprezentowania doktoranckiego środowiska Uniwersytetu Jagiellońskiego w ramach uroczystości rozpoczęcia roku akademickiego 2024/2025. Środowiska, które jest ważnym ogniwem na uczelni i w systemie nauki. Uwzględniając krajowy kontekst funkcjonowania uczelni oraz jako reprezentant środowiska geograficznego, dostrzegam w tym analogię do rozważań osadzonych w mojej dyscyplinie naukowej. Dwaj wybitni geografowie, prof. Wacław Natkowski oraz prof. Eugeniusz Romer, z których drugi współtworzył środowisko naukowe naszego Uniwersytetu po II wojnie światowej, wskazywali na specyficzne położenie Polski w układzie Wschód–Zachód. Dla jednego z nich kraj nad Wisłą odpowiadał koncepcji krainy przejściowej, narażonej na ciągłe ścieranie się dwóch stron i wizji świata, podczas gdy drugi widział w Rzeczypospolitej pomost łączący te dwie rzeczywistości w osi równoleżnikowej. Analogia ta znakomicie oddaje umiejscowienie doktorantów na uczelni i w działalności naukowej. Nie przesądzając, który ze wspomnianych autorytetów był bliższy trafnej diagnozie rzeczywistości, widzę bowiem ważną rolę grona, które reprezentuję, jako łącznika, który nie musi się sprowadzać do wtłoczenia w ramy wyłącznie jednej z dostępnych alternatyw czy – co gorsza – izolacji doktorantów jako bufora między nimi. Okres kształcenia doktoranckiego to przenikające się aktywności studenckie i pracownicze, gdzie jest miejsce zarówno na naukę, jak i już nauczanie. Społeczność doktorancka to często z jednej strony niedawni studenci, z drugiej zaś przyszli młodzi pracownicy nauki, łącząc te dwa światy zarówno formalnie, jak i w codziennym funkcjonowaniu. W imieniu doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego życzę całej społeczności akademickiej, aby zarówno nowy rok akademicki, jak i kolejne okresy, były szansą na zaistnienie i postrzeganie doktorantów jako kluczowego ogniwa w procesie kształcenia i rozwoju Uniwersytetu. Jestem przekonany, iż takie dualne podejście do kształcących się w Szkołach Doktorskich oraz, nadal, na studiach III stopnia, pozwoli na spożytkowanie możliwości, jakie daje obecność ponad tysiąca uczestniczących w życiu uczelni osób z wielu dyscyplin. Życzę nam wszystkim owocnego nowego rozdania w roku akademickim 2024/2025!

Prezes Towarzystwa Doktorantów
Uniwersytetu Jagiellońskiego
mgr Adam R. Parol

**WYKŁAD INAUGURACYJNY
PROF. DR. HAB. KAROLA ŻYCHKOWSKIEGO**

***TYPOWE I ATYPOWE STRUKTURY
W FIZYCE KWANTOWEJ***

prof. dr hab. Karol Życzkowski

Co to jest fizyka? To sztuka obserwowania otaczającego nas świata, wykonywania doświadczeń i wyciągania z nich wniosków, ilościowego opisu obserwowanych zjawisk oraz tworzenia ogólniejszych teorii opisujących poznane fakty. Spytajmy się dziecka, co się stanie, jeśli na boisku kopnie piłkę. Otrzymamy odpowiedź: piłka potoczy się po trawie, a chwilę później się zatrzyma. A jeśli spytamy, co się wydarzy, jeśli dostanie lody śmietankowe w rożku, ale ich nie zje, dowiemy się: lody się stopią. Fizyka umożliwia ilościową analizę takich zjawisk oraz szuka odpowiedzi na dalej idące pytania: jak daleko polecą piłka? Jak szybko lody się stopią?

Fizyka klasyczna pozwala na opis efektów obserwowanych na co dzień w skali makro, z którymi często mamy do czynienia. Przykładowo, podnosząc kostkę do gry na wysokość jednego metra powyżej powierzchni stołu i puszczając ją swobodnie, możemy przewidzieć, że zacznie spadać pod wpływem siły przyciągania ziemi i wyliczyć, że uderzy w stół po około 0,45 sekundy. Dla fizyki decydująca jest obserwacja, że czas spadania kostki w przybliżeniu nie zależy od jej wagi, kształtu i koloru, a także od osoby wykonującej takie doświadczenie czy miejsca jego wykonania¹.

Kluczowym osiągnięciem fizyki klasycznej są równania Newtona: znając siły działające na dane ciało oraz jego początkowe położenie i prędkość, można wypisać równanie ruchu oraz znaleźć jego rozwiązanie, co pozwoli przewidzieć zachowanie układu w przyszłości. Dokładność opisu zależy od czasu, na jaki próbujemy opisać ewolucję, oraz od czułości układu na zmiany warunków początkowych. Czas spadania kostki na stół oszacujemy dość dokładnie, nawet zaniedbując opór powietrza, lecz nie będziemy w stanie przewidzieć, która ścianka kostki znajdzie się na górze, gdy kostka się zatrzyma. Wynik rzutu silnie zależy od warunków początkowych: jak trzymamy kostkę i w jaki sposób ją upuszczamy.

Prawa fizyki klasycznej, dobrze opisujące zjawiska w skali jednego metra, nie nadają się do opisu efektów w skali atomu, którą niełatwo jest sobie wyobrazić: średnica atomu wodoru, wynosząca około 10^{-10} metra, jest tyle razy mniejsza od jednego metra, ile razy jednoosobowe gospodarstwo domowe jest mniejsze od całkowitej liczby ludzi na ziemi, która obecnie nie przekracza 10 miliardów.

¹ Pomijamy nieznaczne zmiany przyciągania ziemskiego zależne od szerokości geograficznej: wartość g , największa na biegunie, a najmniejsza na równiku, jest o 0.4 promila większa w Gdańsku niż w Krakowie...

Aby opisywać układy w skali mikro, rzędu pojedynczego atomu lub jeszcze mniejszej skali cząstek elementarnych, stosujemy reguły mechaniki kwantowej: nie będąc w stanie określić położenia i pędu poszczególnych cząstki, możemy analizować pytania o prawdopodobieństwo, że dana cząstka zostanie zarejestrowana w danym obszarze przestrzeni. Kluczowym pojęciem teorii jest *stan kwantowy*, rozumiany jako matematyczne narzędzie do obliczania prawdopodobieństwa otrzymania danego wyniku pomiaru. Pomiar kwantowy wpływa na stan układu, a wyniki pomiaru dwóch cząstek przygotowanych w ten sam sposób nie muszą być identyczne.

Jeśli podrzucimy w powietrze rzetelną monetę, to oba możliwe zdarzenia są równo prawdopodobne, a klasyczna teoria prawdopodobieństwa opisuje jej stan wektorem $(1/2, 1/2)$. Zdarzenie pewne 'R', jak reszka, przedstawiamy parą liczb $(1, 0)$, a zdarzenie przeciwne, 'O', jak orzeł, oznaczamy $(0, 1)$. O ile leżąca na stole moneta, reprezentująca klasyczny bit (*binary unit*), znajduje się w jednym z dwóch stanów, to jego kwantowy odpowiednik, zwany kubitem (*quantum bit*), może przyjmować całą gamę stanów *superpozycji*. W szczególności, ważną rolę w teorii kwantowej odgrywa stan $|+\rangle = (|0\rangle + |1\rangle)$, który daje równe prawdopodobieństwa otrzymania obu wyników, lecz można go odwracalnie przekształcić w jedno z dwóch zdarzeń pewnych.

Moneta stojąca na rancie wyobraża stan kwantowej superpozycji

Rzut dwiema rozróżnialnymi monetami da jeden z czterech możliwych wyników: RR, RO, OR, OO. Mechanika kwantowa przewiduje znacznie większy zbiór dozwolonych stanów. Najważniejszym z nich jest *stan Bella*, zapisywany jako $(|00\rangle + |11\rangle)$, czyli superpozycja dwóch stanów dwucząstkowych. Jeśli dwie cząstki przygotujemy w takim stanie kwantowym, to znając wynik pomiaru jednej cząstki, możemy przewidzieć wynik drugiego pomiaru, gdyż będzie on identyczny. Monety z naszej portmonetki nie wykazują takich cech, a takie niecodzienne korelacje wyników charakteryzują kwantowe *stany splątane*. Splątanie kwantowe, rozumiane jako nieklasyczne korelacje wyników pomiarów, znajduje zastosowania w protokołach

kwantowej teleportacji, kwantowej dystrybucji klucza kryptograficznego oraz różnych algorytmach obliczeń kwantowych. Efekty kwantowego splątania nie są sprzeczne z zasadami teorii względności, gdyż nie pozwalają na przekazanie informacji z prędkością nadświetlną.

Pojęcie stanów splątanych do teorii kwantowej wprowadził Erwin Schrödinger już w roku 1932, a pionierski artykuł na ten temat opublikowali Albert Einstein, Boris Podolsky i Nathan Rosen w roku 1935. Fundamentalna praca Johna Bella dotycząca kwantowego splątania oraz nielokalności mechaniki kwantowej ukazała się w roku 1964. Podczas gdy zagadnienie splątania w układach dwucząstkowych zrozumiano już dość dobrze², to wiele problemów dotyczących splątania kwantowego w układach wielocząstkowych pozostaje nadal otwartych.

Kluczowym parametrem opisującym dany układ jest jego wymiar d , równy liczbie stanów rozróżnialnych. Przykładowo, dla jednej monety, dwóch monet, kostki oraz układu dwóch kostek, wymiar d wynosi kolejno 2, 4, 6 oraz 36. Już w tym wieku udowodniono³, że nie istnieje stan kwantowy czterech kubitów, który wykazuje pełne korelacje pomiędzy dowolnie wybranymi parami podukładów. Zagadnienie zmienia się, jeśli zwiększyć wymiar d poszczególnych podukładów.

Opis oryginalnego stanu kwantowego układu czterech podukładów o $d=6$ poziomach każdy, wykazujący niezwykle korelacje pomiędzy wszystkimi podukładami, opublikowano⁴ w roku 2022. Gdyby cztery zwyczajne kości do gry wprowadzić w taki stan kwantowy, to korelacje pomiędzy dowolnie wybranymi podukładami stałyby się maksymalne, a pomiar przeprowadzony na wybranej parze kości pozwoliłby na dokładne określenie wyniku pomiaru pozostałych dwóch kości.

Skonstruowany w postaci analitycznej cztero-cząstkowy stan kwantowy umożliwia realizację nowego protokołu teleportacji kwantowej, generuje nowy kod kwantowej korekcji błędów oraz może być stosowany do testowania prototypów komputerów kwantowych. Pozwala też na rozwiązanie kwantowej wersji kombinatorycznego problemu 36 oficerów Eulera, którego historia liczy już prawie 250 lat.

² I. Bengtsson i K. Życzkowski, *Geometry of Quantum States. Introduction to Quantum Entanglement*, Cambridge University Press, Cambridge 2005, 2017.

³ A. Higuchi, A. Sudbery. *Phys. Lett. A* 273, 213 (2000).

⁴ S. A. Rather, A. Burchardt, W. Bruzda, G. Rajchel-Mieldzioc, A. Lakshminarayan, K. Życzkowski, Thirty-six entangled officers of Euler, *Phys. Rev. Lett.* 128, 080507 (2022).

Rozwiązanie kwantowej wersji problemu 36 oficerów Eulera zawiera w każdym polu kwadratu o boku 6 spletany stan 2 lub 4 kart. Każde pole odpowiada stanowi czterech kości, opisujących kolejno wiersz kwadratu, jego kolumnę, kolor karty i jej wartość.
Fot. Paulina Rajchel-Mieldzioc

Biorąc do ręki 16 kart: po 4 asy, 4 króle, 4 damy oraz 4 walety w czterech kolorach, nietrudno jest ułożyć kwadrat tak, aby w każdej kolumnie i każdym wierszu znajdowała się tylko jedna karta danego koloru i danej wartości. Leonhard Euler zauważył w roku 1779, że takie konfiguracje istnieją też dla 9 i 25 kart, lecz takiego kwadratu nie da się go utworzyć z 36 kart w 6 kolorach o 6 różnych wartościach. Analiza problemu była motywowana względami praktycznymi: przygotowując uroczystą paradę w Petersburgu, planowano optymalnie rozstawić w kwadrat grupę 36 oficerów, po sześciu przedstawicieli różnych szarż, dla każdego z sześciu rodzajów broni. Pierwszy dowód twierdzenia o nieistnieniu takiego desenu kombinatorycznego podał po 121 latach Gaston Tarry w roku 1900. Kwantowy stan układu czterech kości znaleziony 121 lat później przez polsko-hinduski zespół z Krakowa i Chennai stanowi rozwiązanie kwantowej wersji zagadnienia 36 oficerów Eulera, w którym w każdym z 36 pól kwadratu dopuszcza się kwantowe stany spletane, reprezentowane przed konfiguracją kilku kart w jednym polu⁵.

A♠	K♥	Q♦	J♣
Q♣	J♦	A♥	K♠
J♥	Q♠	K♣	A♦
K♦	A♣	J♠	Q♥

Kwadrat Eulera o boku 4: Karty w każdej kolumnie i wierszu mają różną wartość i różny kolor. To rozwiązanie ma szczególną własność: startując z rogów kwadratu można ruchem konika szachowego obejść wszystkie karty danego koloru lub danej wartości.

⁵ G. Rajchel-Mieldzioc, W. Bruzda, A. Burchardt, K. Życzkowski, 36 spletanych oficerów z Petersburga, *Delta* 03/2023.

Z matematycznego punktu widzenia, każdy stan kwantowy można przedstawić w formalizmie operatorów gęstości: dodatnio półokreślonych macierzy hermitowskich o wymiarze d i śladzie jednostkowym. W najprostszym przypadku $d=2$ zbiór wszystkich stanów kwantowych Ω_2 tworzy trójwymiarową kulę Blocha. Dla wyższych wymiarów zbiór Ω_d stanowi zwarty zbiór wypukły zanurzony w przestrzeni rzeczywistej o wymiarze d^2-1 . Za typowy stan kwantowy uznajemy stan wylosowany według jednostajnej miary na całym zbiorze stanów Ω_d .

Przedstawiony stan kwantowy układu czterech cząstek jest nietypowy, gdyż stopień jego splątania jest znacznie większy od wartości odniesienia charakteryzującej typowe stany losowe.

Stany kwantowe o ekstremalnych własnościach i silnym stopniu splątania, leżące na brzegu zbioru Ω , mogą być użyteczne w przetwarzaniu informacji kwantowej, tworzeniu algorytmów kwantowych oraz kodów kwantowej korekcji błędów.

Ewolucję układu kwantowego opisujemy, badając, jak macierz gęstości ρ , określająca prawdopodobieństwa otrzymania konkretnego zestawu wyników pomiarów, zmienia się w czasie. W wyidealizowanym przypadku układu kwantowego izolowanego od otoczenia, jego ewolucja w czasie, opisana równaniem Heisenberga, można sobie wyobrazić jako sztywny obrót zbioru Ω_d w przestrzeni o wymiarze d^2-1 . W bardziej realistycznym i ogólniejszym przypadku układu oddziaływającego z otoczeniem dynamika staje się nieodwracalna, a zbiór stanów Ω_d podlega kontrakcji.

W takim stroboskopowym opisie dynamiki układu porównujemy kolejne klatki filmu i czas odmierzamy w jednostkach dyskretnych, $t=1,2,3,\dots$ W tym przypadku jednostkową ewolucję macierzy gęstości zadaje operacja kwantowa Φ (całkowicie dodatnio odwzorowanie zachowujące ślad macierzy), poprzez relację: $\rho_{t+1} = \Phi(\rho_t)$. Zbiór operacji kwantowych Φ przekształcających zbiór stanów Ω_d w siebie tworzy zbiór wypukły o wymiarze d^4-d^2 . W analogii do prostszego przypadku stanów kwantowych rozważamy operacje typowe, generowane przy wykorzystaniu teorii macierzy losowych⁶, by wykorzystując teorię operatorów, analizować ich widmo oraz zbiór punktów stałych. Uzyskane wyniki służą jako

⁶ R. Kukulski, I. Nechita, Ł. Paweła, Z. Puchała, and K. Życzkowski, Generating random quantum channels, *J. Math. Phys.* 62, 062201 (2021).

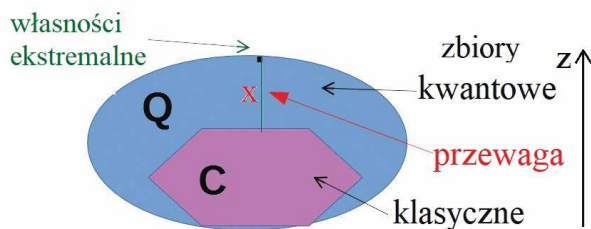

punkt odniesienia do badań operacji nietypowych, o bardzo szczególnych własnościach. Jeśli przestrzeń stanów Ω_d potraktować jako scenę, na której rozgrywa się akcja kwantowego algorytmu, to operacje kwantowe Φ odgrywają rolę elementarnych epizodów, z których autor komponuje swą sztukę.

Przetwarzanie informacji kwantowej może być szybsze i bardziej efektywne niż przetwarzanie informacji klasycznej, gdyż zbiór stanów kwantowych, zawierający stany kwantowej superpozycji oraz stany splątane, jest znacznie większy niż zbiór stanów klasycznych. Analogicznie zbiór przekształceń stanów klasycznych stanowi jedynie mały fragment znacznie większego zbioru operacji kwantowych. Innymi słowy, autor sztuki pisanej wedle reguł mechaniki kwantowej ma do dyspozycji obszerniejszą scenę i więcej możliwości rozwijania akcji dramatu, niż jego kolega tworzący algorytm klasyczny.

Jednakże praktyczna realizacja algorytmów kwantowych nie jest prosta: o ile obliczenia klasyczne wykonywane są deterministycznie i wykonywane poprawnie dadzą poszukiwany rezultat, to obliczenia kwantowe pozwolą uzyskać oczekiwany wynik jedynie z określonym prawdopodobieństwem, więc schemat obliczeniowy trzeba powtarzać. Nieuniknione oddziaływanie procesora kwantowego z otoczeniem powoduje błędy w obliczeniach oraz zanik kwantowych własności układu i jego przejście do stanu klasycznego. Taki efekt, zwany dekoherencją układu, zachodzi stosunkowo szybko. Aktualnie opracowane realizacje doświadczalne procesorów kwantowych umożliwiają wykonanie jedynie kilkudziesięciu operacji na kilkudziesięciu kubitach, co nie pozwoli jeszcze na skomplikowane rachunki...

Zbiór stanów klasycznych C jest zawarty w zbiorze Q stanów kwantowych. Ten sam szkic przedstawia także klasyczne i kwantowe operacje oraz korelacje, a także algorytmy oraz technologie. Oś z wyznacza wybraną funkcję celu, a odległość x ilustruje 'Quantum advantage'.

Dziś jeszcze nie wiemy, czy i kiedy zostanie przekroczony magiczny próg *kwantowej przewagi obliczeniowej*, kiedy to komputer kwantowy rozwiąże konkretne pożyteczne zadanie obliczeniowe szybciej, niż to potrafią najlepsze komputery klasyczne. Natomiast teoria informacji kwantowej, stanowiąca pomost pomiędzy fizyką teoretyczną i doświadczalną, informatyką oraz wieloma działami matematyki, jest szybko rozwijającą się dziedziną nauki o coraz większym znaczeniu praktycznym.

Advanced
Grant

W czerwcu 2024 European Research Council postanowił przyznać ERC Advanced Grant TAtypic na realizację projektu autora zatytułowanego *Typical and Atypical structures in quantum theory*⁷.

Projekt badawczy zaplanowany na okres 5 lat będzie wykonywany w Instytucie Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego głównym celem będzie zbadanie własności typowych stanów i operacji kwantowych, a także identyfikacja wyróżnionych struktur o ekstremalnych własnościach, przydatnych do przetwarzania informacji kwantowej oraz tworzenia nowych technologii kwantowych.

Uczestnicząc w pracach panelu ERC Advanced w roku 2008, nabrałem pewności, że mój start w takim konkursie nie miałby wtedy sensu, gdyż łatwo było wskazać w Europie liczną grupę osób o niewspółmiernie większych osiągnięciach w fizyce teoretycznej. W ciągu minionych 15 lat udało mi się jednak uzyskać nowe wyniki i zwiększyć ich rozpoznawalność także poza moją wąską dziedziną wiedzy. Po przeglądnięciu list laureatów konkursu ERC Advanced w fizyce za ostatnie 5 lat i porównaniu ich dokonań z moimi, zdecydowałem się na start w konkursie jesienią 2022.

Merytoryczny opis projektu przygotowywałem przez prawie pięć miesięcy wiosną 2023, wykonując jednocześnie inne zadania badawcze i pracę dydaktyczną. Rozpoczynając przygotowania, miałem już dobre pojęcie, jak wniosek o grant ERC **nie powinien** wyglądać, więc kilkakrotnie szlifowałem jego część naukową, precyzując sformułowania celu projektu, stopniowo dodając referencje oraz ulepszając diagramy i rysunki. Dzięki temu mogłem dobrze wykorzystać całość limitów objętości obu części wniosku: krótkiego opisu A (ocenianego w pierwszym

⁷ Tytuł zainspirowany działalnością *Fundacji ATYPOWA* wspierającej osoby w spektrum autyzmu.

etapie konkursu). Finansowo-administracyjną część wniosku pomagał przygotować pan Sebastian Bąk z *Centrum Wsparcia Nauki UJ*. Dzięki jego kompetentnym wskazówkom i radom udało się nam wspólnie dość szybko uzupełnić budżet projektu oraz przygotować niezbędne dokumenty i oświadczenia. Pierwszym sukcesem wniosku złożonego w maju 2023 była wiadomość, że wniosek jest prawidłowy pod względem formalnym i będzie rozpatrywany.

W listopadzie 2023 uzyskałem z ERC informacje, że mój wniosek został zakwalifikowany do II etapu konkursu. Wcześniejsze doświadczenia z pracy w panelu ERC były pomocne, choć od tego czasu skład panelu zmienił się już kilkakrotnie, a reguły konkursu w panelu *Advanced* także uległy modyfikacji: teraz czekał mnie interview online, który przed epidemią przeprowadzano w siedzibie ERC w Brukseli wyłącznie z kandydatami do grantów *Starting* i *Consolidators*, dla kandydatów w okresie odpowiednio od 2 do 7 lat oraz od 7 do 12 lat po doktoracie.

Termin prezentacji wyznaczono na połowę lutego, więc miałem ponad 2 miesiące, aby się do niej przygotować. Zdalne spotkanie z panelem zebrany w siedzibie ERC rozpoczynałem prezentacją projektu, na którą przeznaczono 10 minut. Przygotowałem 10 slajdów i wielokrotnie powtarzałem swe wystąpienie z pomiarem czasu, więc nie miałem problemu ze zmieszczeniem się w limicie. O ile ta część przesłuchania poszła mi sprawnie, wkrótce okazało się, że za mało uwagi poświęciłem przygotowaniu odpowiedzi na zadawane pytania. Część z nich była standardowa, przykładowo: jakie są główne cele projektu? Czym proponowane metodologia różni się od tej, wykorzystywanej w innych grupach badawczych pracujących nad podobnymi problemami? Skoro część postawionych problemów badawczych jest znana od dawna, jakie mam przesłanki sugerujące, że uda mi się osiągnąć wyniki nie uzyskane do tej pory? Jakiego rodzaju ryzyko może pojawić się podczas realizacji projektu i jakie są środki zaradcze lub awaryjny plan działań? Ale druga część zadanych pytań dotyczyła konkretnych szczegółów projektu i świadczyła o wysokiej kompetencji pytających.

Po zakończonym interview miałem wyraźnie odczucie niedosytu, gdyż szybko zorientowałem się, ile ważnych argumentów nie udało mi się przedstawić w dyskusji. Wspominając drugi etap konkursu, widzę,

że gdybym miał raz jeszcze przygotowywać się do takiego spotkania online, spisałbym na kartce 2–3 hasła dotyczące każdego z 5–8 standardowych pytań. W taki sposób można ułatwić sobie krótką, konkretną i uporządkowaną wypowiedź oraz zmniejszyć ryzyko przeoczenia kluczowych argumentów. A przed rozmową z panelem ERC warto przetrenować wystąpienie przed grupą kompetentnych kolegów imitujących grono członków panelu. Sam nie korzystałem z takiej możliwości, co nie było jednak dobrą decyzją.

Co można uczynić, aby w Polsce, a zwłaszcza na Uniwersytecie Jagiellońskim, realizowano więcej grantów ERC? Na [witrynie ERC](#) znajdziemy stwierdzenie, że w grantach *Advanced: the Principal Investigators should be exceptional leaders in terms of originality and significance of their research contributions*. Choć sam nie użyłbym tych określeń przy opisie własnych dokonań, jednak potencjalny kandydat na autora wniosku musi uczciwie rozważyć, czy takie epitety w ogóle mogą się fachowym recenzentom skojarzyć w kontekście jego dorobku. Podobnie ostre kryteria stosuje się przy ocenie wniosków o granty *Starting* i *Consolidators*. W każdym konkursie ERC szanse na sukces będą miały wyłącznie wnioski kandydatów, których dotychczasowe wyniki naukowe wyróżniają się w danej grupie wiekowej.

Nawet genialne pomysły oraz świetnie przygotowany wniosek o grant ERC nie przejdzie do drugiego etapu konkursu, jeśli wnioskodawca nie będzie miał odpowiednio mocnego CV, a rezultaty jego wcześniejszych prac nie będą już rozpoznawalne i doceniane w środowisku. Z drugiej strony liczba wybitnych uczonych corocznie startujących w konkursie jest duża, a więc bardzo mocne CV bez oryginalnego i starannie przygotowanego wniosku nie zapewni powodzenia. W danej dziedzinie wiedzy w różnych poziomach wiekowych (*Starting, Consolidators, Advanced*), finansowanych jest nie więcej niż kilkanaście projektów, co uzmysławia nam stopień konkurencyjności każdego konkursu.

Na oryginalnym bumerangu, ręcznie wykonanym przez australijskich aborygenów, znaleźć można nalepkę z napisem: *Returns, if correctly thrown*. Trawestując tę krótką instrukcję, możemy zmierzyć się z istotnym pytaniem:

– Kto powinien startować w konkursie o granty ERC?

*Reguła bumerangu:
Obiekt powraca, jeśli jest poprawnie rzucony.*

Wedle proponowanej tu *reguły bumerangu* odpowiedź brzmi: każdy pracownik UJ, jeśli jego wkład w daną dziedzinę wiedzy jest konkurencyjny w skali Europy na poziomie danego konkursu.

Wbrew pozorom, sprawdzenie tak mgliście podanego kryterium nie jest trudne. Każdy autor wniosku o grant ERC Advanced przygotowuje naukowe CV o objętości 2 stron oraz wybiera swoich 10 najważniejszych publikacji, aby je opisać na kolejnych 2 stronach. Moim zdaniem wystarczy, aby wszyscy pracownicy naukowcy naszego Uniwersytetu raz na dwa lata stawiali sobie pytanie, jaki jest ich wkład w uprawianą dziedzinę wiedzy oraz przygotowywali w języku angielskim CV i opis swych najważniejszych osiągnięć naukowych o objętości 2+2=4 stron, zgodnie z wytycznymi konkursu ERC – patrz przykłady [autora \(Advanced\)](#), [Dawida Pinkowicza](#) i [Michała Drahusa](#) (*Consolidator*) oraz [Szymona Chorążego](#) (*Starting*). Test wykonywany samodzielnie przez każdego pracownika uczelni będzie polegać na znalezieniu w witrynie internetowej listy laureatów konkursu ERC z danej dziedziny w odpowiedniej kategorii wiekowej oraz porównanie własnych dokonań z osiągnięciami laureatów. Po upływie każdego okresu dwóch lat, takie próbne załączniki należy aktualizować, aby móc regularnie porównywać je z osiągnięciami laureatów kolejnych edycji konkursu. Dopiero w przypadku pozytywnego wyniku testu ERC warto rozpoczynać przygotowania przekonującej koncepcji nowatorskiego projektu badawczego.

Uniwersytet Jagielloński ma możliwości, aby swych pracowników naukowych zachęcać do samodzielnego przeprowadzania takich testów i porównań. Ponadto władze uczelni powinny identyfikować uczonych, którzy wnieśli istotny wkład do nauki światowej i mogą być postrzegani jako europejscy liderzy w swych dziedzinach. Takich kandydatów, których dorobek naukowy da się porównać z osiągnięciami zdobywców grantów ERC w danej kategorii, należy motywować do udziału w konkursie, a następnie wspierać tych, którzy realnie oceniając swoje szanse, zdecydują się na start. Ważną zachętą może być zniżka pensum dydaktycznego podczas semestru pracy nad wnioskiem oraz daleko idąca pomoc w opracowaniu budżetu projektu. Trzeba też docenić konkretną pomoc UJ w realizacji grantów ERC oraz zatrudnianie managera projektu w ramach działań Centrum Wsparcia Nauki.

Przygotowując część merytoryczną, warto korzystać z doświadczeń coraz liczniejszej grupy polskich laureatów konkursów ERC różnych kategorii. W Polsce działa dobrze Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE, który organizuje *ERC Mentoring Initiative* i ułatwia starty polskich uczonych w tych konkursach. Z drugiej strony, dziękując Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wsparcie udzielane polskim uczestnikom II etapu konkursów ERC, trzeba dodać, że nie jest ono jeszcze dobrze zorganizowane. Po otrzymaniu wiadomości, że awansowałem do tego etapu konkursu, otrzymałem informację, że w związku z tym mogę startować w konkursie *Granty na Granty*. Pomysł utworzenia takiego schematu dofinansowania dla uczonych, którzy osiągnęły już pewien sukces, jest bezwzględnie słuszny. Jednakże jego realizacja, uwarunkowana przepisami wykonawczymi, jest suboptymalna.

Wniosek należy składać w terminie 60 dni od dnia otrzymania zaproszenia do II etapu konkursu ERC. Zamiast koncentrować się na dobrym przygotowaniu do następnego etapu konkursu, „wyróżniony badacz” zachęcany jest do przygotowania w tym czasie kolejnego wniosku i wypełniania mało pasjonujących tabel z kosztorysem, a rozliczać

może jedynie *koszty związane z opracowaniem wniosku projektowego, poniesione w okresie 12 miesięcy przed jego złożeniem.*

Aby projekt „Granty na Granty” mógł skłaniać dobrych uczonych do startu w konkursach ERC, jego zasady należy istotnie uprościć. Grant powinien być przyznany przez Ministerstwo (za pośrednictwem Rektora / Dyrektora Instytutu) dla **każdego uczestnika II etapu** konkursu ERC, bez konieczności wypełniania przez badacza żadnych formularzy oraz przygotowywania wniosków i kosztorysów. Wystarczyłby jedynie list z Ministerstwa do autora wniosku z gratulacjami udziału w II etapie konkursu ERC z jednoczesną informacją o przyznaniu dofinansowania w ustalonej wysokości do wykorzystania w ciągu następujących dwóch lat. Taka decyzja może zachęcić autora wniosku do ponownego startu w kolejnej edycji konkursu.

**Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego**

W moim przekonaniu – osoby startującej w II etapie konkursu ERC w lutym 2024 – proponowana zmiana reguł funkcjonowania systemu **Granty na Granty** zoptymalizuje sposób wykorzystania środków finansowych przyznawanych przez **Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego** i bez żadnych dodatkowych nakładów zwiększy docelowo szanse na końcowy sukces polskich wniosków o granty europejskie.

A sukces polskich uczonych w konkursie o granty ERC każdej kategorii jest możliwy!

Karol Życzkowski
Instytut Fizyki Teoretycznej
Wydział Fizyki, Astronomii
i Informatyki Stosowanej UJ

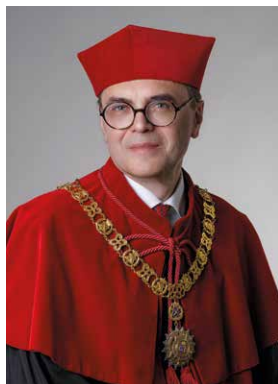
WŁADZE UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO W KADENCJI 2024–2028

KOLEGIUM REKTORSKIE

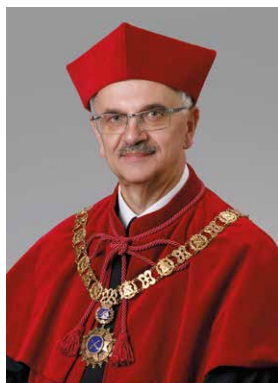
PROF. DR HAB. PIOTR JEDYNAK

Rektor
Uniwersytetu Jagiellońskiego

PROF. DR HAB. MED. MACIEJ MAŁECKI

Prorektor
ds. Collegium Medicum

PROF. DR HAB. JAROSŁAW GÓRNIAK

Prorektor
ds. współpracy międzynarodowej

PROF. DR HAB. PAWEŁ LAIDLER

Prorektor
ds. dydaktyki

PROF. DR HAB. BARTOSZ BROŻEK

Prorektor
ds. rozwoju

PROF. DR HAB. JOANNA ZALEWSKA-GAŁOSZ

Prorektor
ds. polityki kadrowej i finansowej

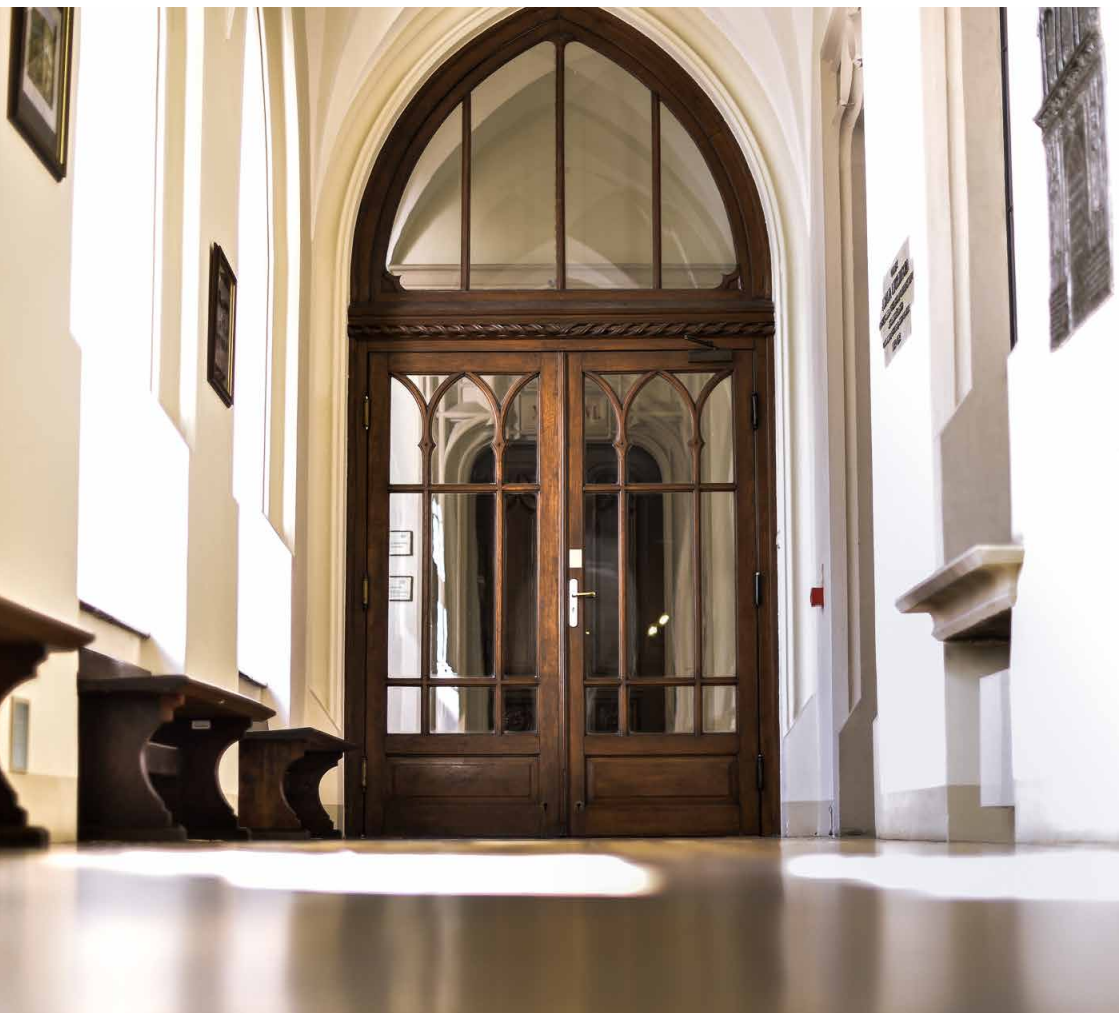
PROF. DR HAB. WOJCIECH MACYK

Prorektor
ds. nauki

RADA UCZELNI UNIwersytetu Jagiellońskiego

PROF. DR HAB. JACEK PURCHLA

Przewodniczący
Rady Uczelni

PROF. DR HAB. RENATA PRZYBYLSKA

PROF. DR HAB. PIOTR RICHTER

DR JAKUB GÓRSKI

PROF. DR HAB. ZBIGNIEW MADEJA

MAGDALENA HERMAN

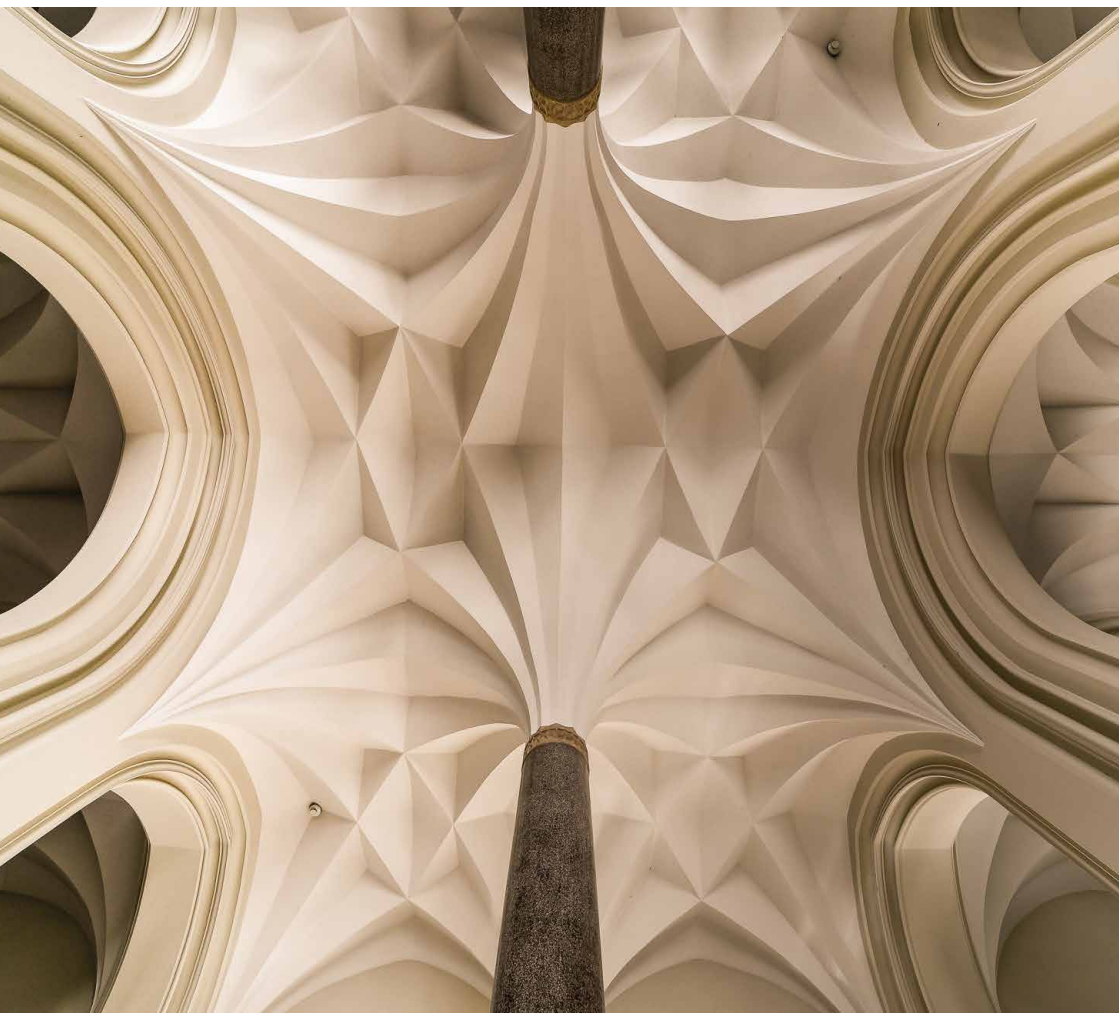
Przewodnicząca
Samorządu Studentów UJ

Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2022 r., poz. 574 z późn. zm.), w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 212), członkami Rady Uczelni UJ z głosem doradczym zostali reprezentanci następujących związków zawodowych: Związku Zawodowego Pracowników UJ CM i Uniwersyteckich Podmiotów Leczniczych; Związku Nauczycielstwa Polskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim; Międzyzakładowej Komisji NSZZ „Solidarność” UJ CM, Szpitala Uniwersyteckiego i Uniwersyteckiej Kliniki Stomatologicznej; Komisji Zakładowej OZZ Inicjatywa Pracownicza przy Uniwersytecie Jagiellońskim; NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kadencja obecnej Rady Uczelni trwa do dnia 31.12.2024.

**DZIEKANI WYDZIAŁÓW
UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
W KADENCJI 2024–2028**

PROF. DR HAB. MAREK DREWNIK

Dziekan
Wydziału Geografii i Geologii

PROF. DR HAB. JOLANTA JURA

Dziekan
Wydziału Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii

DR HAB. PIOTR BAJOR, PROF. UJ

Dziekan
Wydziału Studiów Międzynarodowych
i Politycznych

DR HAB. EWA BOGACZ-WOJTANOWSKA,
PROF. UJ

Dziekan
Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej

PROF. DR HAB. MAGDALENA CHADZIŃSKA

Dziekan
Wydziału Biologii

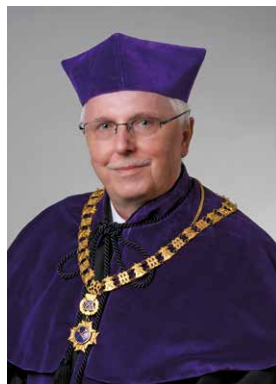
DR HAB. PIOTR PIETRZYK, PROF. UJ

Dziekan
Wydziału Chemii

DR HAB. MACIEJ ULAS, PROF. UJ

Dziekan
Wydziału Matematyki i Informatyki

PROF. DR HAB. ZBIGNIEW POSTAWA

Dziekan
Wydziału Fizyki, Astronomii
i Informatyki Stosowanej

DR HAB. JAROSŁAW FAZAN, PROF. UJ

Dziekan
Wydziału Polonistyki

DR HAB. WŁADYSŁAW WITALISZ, PROF. UJ

Dziekan
Wydziału Filologicznego

PROF. DR HAB. STANISŁAW SROKA

Dziekan
Wydziału Historycznego

DR HAB. ELŻBIETA PRZYBYŁ-SADOWSKA,
PROF. UJ

Dziekan
Wydziału Filozoficznego

DR HAB. PIOTR PIERZCHALSKI, PROF. UJ

Dziekan
Wydziału Nauk o Zdrowiu

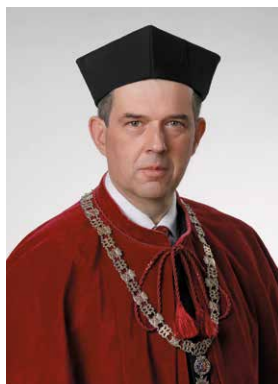
PROF. DR HAB. MARCIN KOŁACZKOWSKI

Dziekan
Wydziału Farmaceutycznego

PROF. DR HAB. PRZEMKO KWINTA

Dziekan
Wydziału Lekarskiego

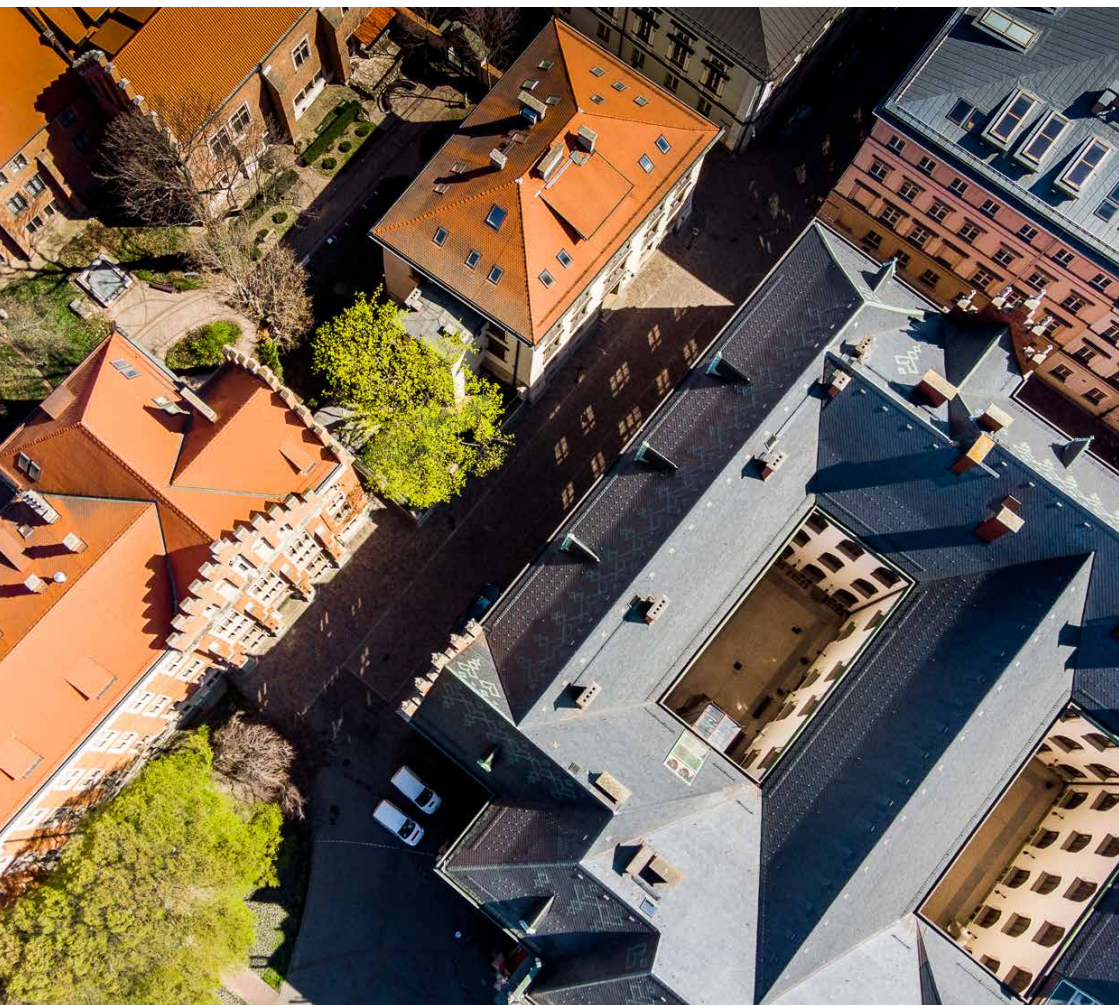
PROF. DR HAB. PIOTR DOBOSZ

Dziekan
Wydziału Prawa i Administracji

DYREKTORZY SZKÓŁ DOKTORSKICH UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

DR HAB. SEBASTIAN KOŁODZIEJCZYK, PROF. UJ

Dyrektor Szkoły Doktorskiej
Nauk Humanistycznych

PROF. DR HAB. KATARZYNA STOLARZ-SKRZYPEK

Dyrektor Szkoły Doktorskiej
Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu

DR HAB. ANNA ZACHOROWSKA-MAZURKIEWICZ,
PROF. UJ

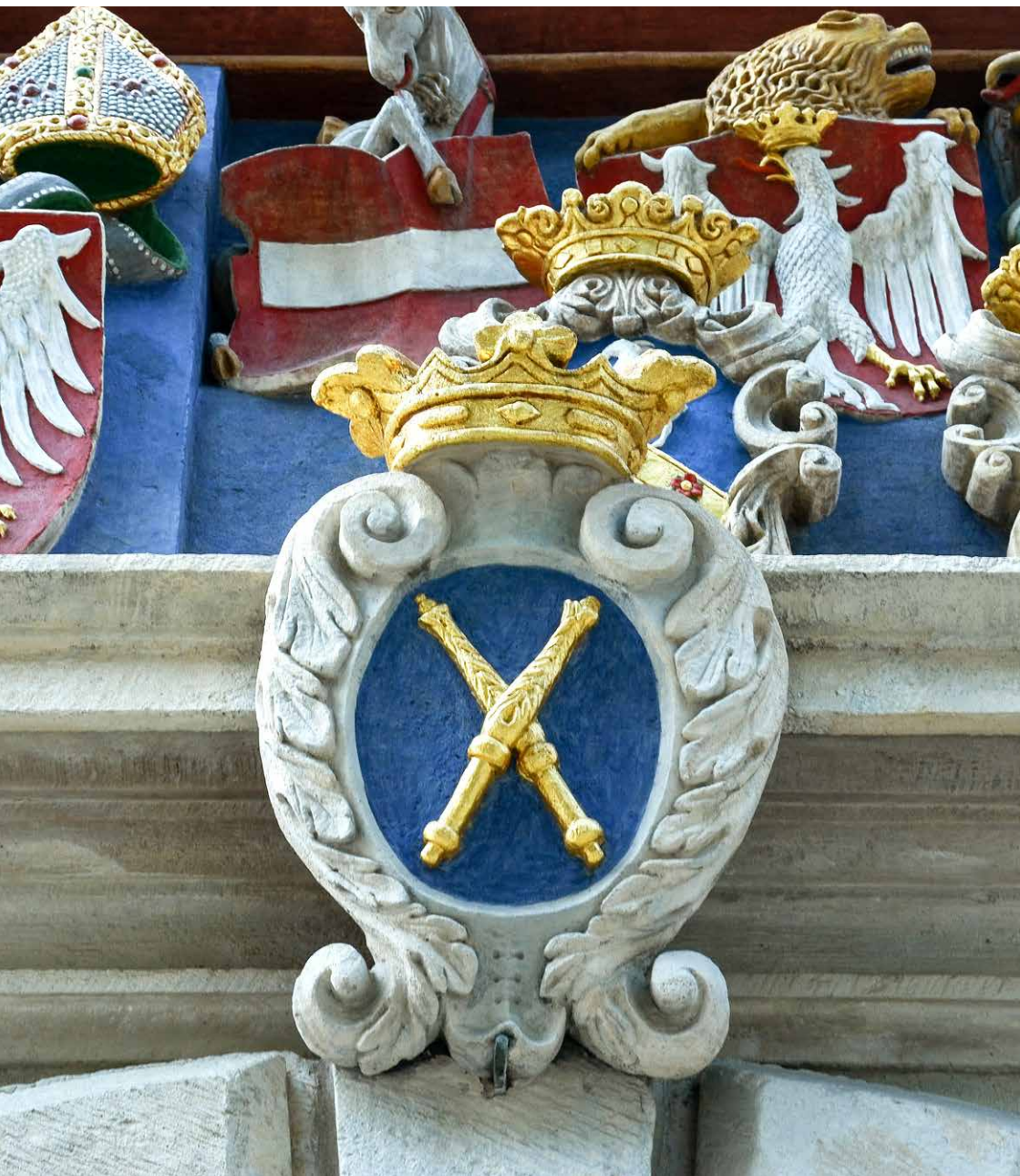
Dyrektor Szkoły Doktorskiej
Nauk Społecznych

DR HAB. ROMAN SKIBIŃSKI, PROF. UJ

Dyrektor Szkoły Doktorskiej
Nauk Ścisłych i Przyrodniczych

MGR MONIKA HARPULA

Kanclerz
Uniwersytetu Jagiellońskiego

MGR TERESA KAPCIA

Kwestor
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Spis treści

- 2 Orszak Profesorów. Inauguracja Roku Akademickiego 2024/2025
- 4 Program uroczystości w Auditorium Maximum
- 6 Wystąpienie Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego
- 18 Złoty medal *Plus Ratio Quam Vis*
- 32 Wystąpienie Prorektora ds. badań naukowych
- 38 Nagroda Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego *Laur Jagielloński*
- 42 Wystąpienie Prorektora ds. dydaktyki
- 44 Tekst ślubowania studentów I roku Uniwersytetu Jagiellońskiego
- 46 Lista studentów reprezentujących wydziały Uniwersytetu Jagiellońskiego podczas immatrykulacji
- 48 Wystąpienie Przewodniczącej Samorządu Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego
- 54 Wystąpienie Prezesa Towarzystwa Doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego
- 56 Wykład Inauguracyjny prof. dr hab. Karola Życzkowskiego
Typowe i atypowe struktury w fizyce kwantowej
- 70 Władze Uniwersytetu Jagiellońskiego w kadencji 2024–2028.
- 74 Rada Uczelni Uniwersytetu Jagiellońskiego
- 78 Dziekani Wydziałów Uniwersytetu Jagiellońskiego w kadencji 2024–2028
- 84 Dyrektorzy Szkół Doktorskich Uniwersytetu Jagiellońskiego

Fotografie

A. Koprowski, A. Wojnar, J. Nowak, D. Chylewska-Olech, NCP5 SOLARIS,
P. Rajchel-Mieldzić, Studio Fotograficzne Atelier Duet oraz z zasobów CPIK UJ.

Opracowanie

Centrum Promocji i Komunikacji Uniwersytetu Jagiellońskiego

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE